

Slavonija

Polna nepovedanih zgodb

Ne polnite življenja z dnevi, polnite dneve z življenjem.

HRVATSKA
Polna Življenja

ODKRIJTE SVOJO ZGODBO NA croatia.hr

Novo doživetje Hrviaške

FOTO / ALEKSANDAR GOSTIĆ

FOTO / MIA DANICA PEČANIĆ

FOTO / SAŠA BJEANIĆ

FOTO / NINA ĐURĐEVIĆ

FOTO / IVO BEOČINA

8 Slavonija city break

22 Slavonija gourmet

- 24 Polna okusov
- 28 Za ljubitelje vina ...
- 35 Za ljubitelje piva

36 Razišči Slavonijo

- 38 UNESCO
- 40 Državna kobilarna z lipicanci
- 42 Polna dvorcev
- 46 Skrivnosti starih gradov
- 49 Za radovedne

54 V naravi

- 56 Polna presenečenj
- 62 Polna ustvarjalnosti

68 Na vasi

- 70 Življenje na slavonski način
- 72 Sakralna dediščina

Slavonija – novo doživetje Hrvaške

Po Slavoniji potujete z nasmehom! Slavonci vas z nasmehom dočakajo in se z nasmehom od vas poslovijo. Takšni so – sijajni gostitelji, velikega srca. Njihovo gostoljubje je izredno in se boste počutili kot doma. Vsako potovanje v Slavonijo je vrnitev domov, k prijateljem in k družini.

Gradovi, muzeji, trdnjave, izjemna sakralna dediščina, ambientalna arhitektura, viharne zgodovine, v kateri so se vrstili osvajalci, in navade, bogata tradicijska dediščina vam potovanje spremenijo v resnično odkritje. Bregovi rek so najbolj privlačne slavonske promenade, kulturna dediščina vzbuja zanimanje, bogata narava pa navdih.

Slavonijo so že zdavnaj odkrili lovci in ribiči, radi jo imajo kolesarji, v zadnjem času pa je vse bolj privlačna destinacija za kampiranje. Tisti, ki si želijo aktivnosti, bodo uživali v sprehodih, pohodništvu, prostem plezanju, jadrnem padalstvu, jahanju, letenju, opazovanju ptic ... Prekrasni gozdovi in naravna parka Kopački rit in Papuk, ki je tudi Unescov geološki park, so idealni prostori za sproščanje in povezovanje z naravo.

V Slavoniji vam bodo postregli z najboljšimi jedmi, pripravljenimi z veliko ljubezni, in nikjer na svetu ne boste tako uživali v hrani. Hoteli boste vse poskusiti. Tudi najbolj trdni karakterji se ne bodo mogli upreti kulenu, kulenovi seki, ocvirkom, klobasam, ribjemu paprikašu, zapeljivim slaščicam, odličnemu medu in dišečemu žganju.

V teh krajih so vina posebna zgodba! Dišeči traminci, vrhunski laški rizling, zeleni silvanci, najboljše hrvaške modre frankinje, očarljiva sadna vina, privlačne vinske ceste, nagrajeni vinotoči in najstarejše vinske kleti so še en razlog za obisk teh krajev.

Slavonija je sijajna izbira v vsakem letnem času. V poletnih mesecih je idealna za kombinacijo dopusta na celini in na morju, ker je na Hrvaškem vse precej blizu in pri roki.

V Slavoniji je težko določiti meje – ne veš, kje se nehajo mesta in se začnejo vasi, ker se izmenjujejo gozdovi z nižinami in rekami. Na zahodu se Slavonija stopi s Podravino, na vzhodu z Baranjo in Sremom. Strogo zemljepisno gledano območje občine Pitomača sodi v Podravino. Čeprav se vam na prvi pogled lahko zazdi, da ni razlike, vas bodo Podravci takoj popravili in vam povedali, da oni niso Slavonci. Če pa bolj prisluhnete, boste opazili, da govorijo v kajkavskem narečju in da ohranjajo navade in tradicijo svoje regije.

Z Baranjci in s Sremci je bolj zapleteno. Govorijo v za Slavonce tipičnem štokavskem narečju. Navade, način življenja, tradicija, enološka in gastronomska ponudba se razlikujejo le v odtenkih in vam lahko pomaga le zemljepis. Google vam bo povedal, da je Baranja pokrajina, omejena z Dravo in Donavo. V Osijeku vam bodo trdili, da je meja most na Dravi. Baranja vas bo osvojila s svojo skrivnostno lepoto, močvirnimi območji, rečnimi rokavi, gozdovi, starimi vasmimi, s svojimi vini pa tudi s svojo multikulturalnostjo, ki se odraža tudi v bogastvu gastronomije.

Pri Sremu ne pomaga niti zemljepis, ker meja ni natančno določena. V Vukovarju pravijo, da je meja na ustju reke Vuke v Donavo, približno v sredini samega mesta. Na asfaltu, tam kjer naj bi potekala imaginarna meja, so Vukovarčani z ene strani napisali Slavonija z druge pa Srem. Ni pomota – ko ste prečkali most na Vuki, ste prišli v Srem, ki vas bo očaral z bogatimi jedmi, svetovno znanimi vini in z nepozabnimi krajinami Fruške gore, z vinorodnimi pobočji, ki se spuščajo proti Donavi.

Ne glede na ta kratki pouk zemljepisa, tukaj boste pozabili na meje! Slavonija sprošča, odpravlja stres in odpira nove dimenzije oddiha in počitnic. Čas je za odkrivanje njenih lepot in za novo doživetje Hrvaške.

//

Polna lepote

1

Virovitica – v “šubert” rdeči in modri barvi

Most ljubezni, glasbeni most, most ogledal, gimnazijski most, portalni most, ki povezuje sodobni in stari del mesta – nikjer ne boste našli tolikšnega števila nenavadnih mostov kot v mestnem parku v Virovitici. Oblikovali so jih študentje Fakultete za arhitekturo v Zagrebu in ta nenavadni urbani projekt poudarja lepoto parka v samem središču mesta. V središču dominira prenovljeni baročni dvorec Pejačević z začetka 19. stoletja. Čeprav mu konkurirajo prva hrvaška hranilnica, stoletna gimnazija, samostan in cerkev sv. Roka, ki izstopa zaradi frančiškanskega baroka, bodo brez premišljevanja vsi prebivalci Virovitice rekli, da je dvorec Pejačević najlepša stavba v mestu. V njem je danes grajski muzej, ki je skupaj z grajsko knjižnico središče kulturnega življenja. Njegove korenine segajo v srednji vek z znano glasbeno šolo in gledališčem.

4

2

3

6

Za vsakega nekaj – tako bi lahko s tremi besedami opisali Virovitico. Plast kulture, plast umetnosti, plast zabave in veličastna narava – vse to na dosegu roke.

Prebivalci Virovitice so igralsko in glasbeno nadarjeni in tudi natančno vedo, kakšen je to odtenek “šubert” modra in rdeča barva. V teh barvah so narisani geometrični liki na pročeljih stavb ob sprehajališču, ki nosi ime po rojeni Virovitičanki Editi Schubert, prvi dami hrvaške avantgarde.

5

Virovitica ima rada tudi vlake, kar potrjuje nenavadna razstava na železniški postaji z več kot 3,5 tisoč modelov vlakov iz celega sveta – od parnih vlakov do medmestnih hitrih vlakov. Najbolj zanimivo je, da so vse kompozicije v voznem stanju.

Vinorodni hribčki, izletišče na virovitiških ribnikih, gozdната pobočja Bilogore, prekrasna reka Drava, najbolj sladek med in najbolj okusna paprika – vse to je nešteto število razlogov zakaj obiskati Virovitico.

//

Slavonski Brod – najlepša ljubzenska zgodba vseh časov

V Slavonskem Brodu vse poti peljejo v Stari Brod. Tako prebivalci Broda poimenujejo središče mesta, ki ga oblikujejo tri ulice – Starčevićeva, Mesićeva in Šetalište uz Savu, ki je najbolj priljubljena promenada mesta. Do te promenade pridete po najdaljšem korzu v Slavoniji, Trgu Ivane Brlić Mažuranić, na katerem dominira spomenik znani pisateljici najlepših hrvaških pravljic. Ivana se je preselila v Brod ob osemnajstem rojstnem dnevu. Danes je na temeljih hiše, v kateri je živela, sodobna neoklasicistična enonadstropna hiša, v kateri je Interpretacijski center hiša Brlić.

7 Interpretacijski center hiša Brlić, Slavonski Brod | PRIREDBA STUDIO

Eden njenih najbolj znanih likov – Potjeh, sedi na klopici na sprehajališču ob Savi. Pogreznjen v svoje misli, s torbo na hrbtu, vas vabi na en selfi.

>>

1 Frančiškanski samostan in cerkev sv. Roka, Virovitica | IGOR ŠELER | 2 Sprehajališče Editi Schubert, Virovitica | 3 Dvorec Pejačević, Virovitica | SAŠA PJANIĆ
4 Ferragosto Jam, Orahovica | SAŠA PJANIĆ | 5 Dvorec Janković, Subopolje | SAŠA PJANIĆ | 6 Trdnjava, Slavonski Brod | IVO BIOČINA

Požeško kotlino, ki so ji že stari Rimljani pravili **Zlata dolina**, **obdaja pet gor**, **privlačnih destinacij za planince in rekreativce**, kakor tudi za ljubitelje **gorskega kolesarstva**.

Požega – pravili so ji slavonske Atene

To, da Slavonija ni samo razsežna nižina, boste odkrili v Požegi, mestu, ki je nastalo na koščku nižine sredi gorskega masiva. Požega se omenja leta 1227, kar priča o njeni dolgi zgodovini. Zaradi gospodarskega in kulturnega pomena so ji v 19. stoletju pravili slavonske Atene.

Požeške zelene parke, športna igrišča in mestne bazene, urejene kolesarske in peš poti najbolj cenijo mladi ljudje in tisti, ki se tako počutijo. V mestu je posebej veselo ob koncu avgusta in na začetku septembra, v času Zlatne žice Slavonije, najstarejšega hrvaškega glasbenega festivala.

»

1 Interpretacijski center hiša Brlić, Slavonski Brod | PRIREDBA STUDIO | 2 Spomenik Ivani Brlić Mažuranić, Slavonski Brod | NINA ĐURĐEVIĆ | 3 Frančiškanski samostan, Cernik | FILIP BEUSAN | 4 Korzo, Slavonski Brod | ALEN VRLAŽIĆ | 5 Muzej Frančiškanskega samostana, Cernik | FILIP BEUSAN | 6 Razstava Gjuro Pilar, Slavonski Brod | FILIP BEUSAN | 7 Trg Svete Trojice, Požega | IVO BIOČINA | 8 Kužno znamenje, Požega | SERGIO GOBBO | 9 Katedrala sv. Terezije Avilske, Požega | TZ PSŽ (Tourist Board of the Požega-Slavonia County) | 10 Katedrala sv. Terezije Avilske, Požega | SINIŠA UŠTULICA | 11 Sokolovac, Požega | NINA ĐURĐEVIĆ

Slavonski Brod nima samo najdaljšega korza, marveč tudi največjo cerkev v Slavoniji. Cerkev Svete Trojice je del baročnega frančiškanskega samostana z bogato knjižnico starih knjig in inkunabul. Ne morete oditi iz Broda, ne da bi obiskali Tvrđavo, veličasten spomenik najvišje kategorije in monumentalen primer baročne fortifikacijske arhitekture v rodovitni nižini ob Savi. O tem, da je že v rimski provinci Marsoniji obstajala trdnjava, priča diploma rimskega vojaka iz 71. leta. Na mestu nekdanje rimske naselbine je nastalo sodobno slavonsko mesto, ki se pod imenom Brod prvič omenja že leta 1244 kot naselje na mestu, kjer se najlažje pride čez Savo.

//

Spominska hiša znanega hrvaškega pesnika Dragutina Tadijanovića, Muzej tambure, Galerija Ružić, turistično-industrijski park z vlaki in vozili iz znane tovarne Đuro Đaković – **Slavonski Brod je poln presenečenj.**

1

2

3

4

Od glavnega Trga sv. Trojstva, Mestnega muzeja, Centra za obiskovalce Požeška kuća, cerkve sv. Duha in frančiškanskega samostana, cerkve sv. Lovra s freskami iz 13. stoletja in gimnazije, ustanovljene pred več

kot 300 leti, do katedrale sv. Terezije Avilske in istoimenskega trga, na katerem se nahaja tudi škofijski muzej požeške škofije z bogato sakralno dediščino – v sprehodu po baročnem središču mesta boste nadvse uživali. //

Đakovo – življenjski projekt škofa Strossmayerja

Od središča mesta do hriba Sokolovec na Požeški gori pelje ki-lometer in pol dolga “steza Sokola”, idealna za sprehajalce in za rekreacijo. Ime je dobila po lokalnem heroju fratr Luči Imbrišimoviću Sokolu, ki je skupaj s Požežani davnega leta 1688 osvobodil mesto izpod osmanskih Turkov, ki so več kot 150 let vladali na požeškem gradu (burgu). Čeprav gradu ni več in je danes tam Strossmayerjevo sprehajališče in park, mu prebivalci pravijo Stari grad. Tu je tudi “Ljubezenska promenada” z desetimi klopnicami in s številnimi zgodbami o znanih požeških parih ali z univerzalnimi sporočili o ljubezni in je tako to idealno mesto za ljubezenski selfi.

Številnim zgodbam in legendam iz krajev okrog Požege je treba dodati tudi zgodbo o kužnem znamenju, o pomniku zaobljube Sv. Trojice v središču mesta, ki so ga zgradili meščani po kugi, ki je ob koncu 18. stoletja odnesla skoraj 800 življenj. Graditelj spomenika, določenega Gabrijela Granicija, so plačali z dvema tisočema jajc in 300 forinti – menda je ta jajca uporabil kot vezivo za gradnjo spomenika.

5

6

1 Diecezanski muzej Požeške škofije | SINIŠA UŠTULICA | 2 Zakladnica Požeške škofije | SINIŠA UŠTULICA | 3, 4 Aurea fest, Požega | KRUME IVANOVSKI
5 Katedrala sv. Petra, Đakovo | FILIP BEUSAN | 6 Katedrala sv. Petra, Đakovo | IVO BIOČINA | 7 Đakovski vezanine | IVO BIOČINA

Največji cerkveni trg po tistem v Rimu je v Slavoniji, in sicer v Đakovu. To je življenjski projekt škofa Josipa Juraja Strossmayerja. Danes je Đakovo znano kot mesto hrvaške kulture 19. stoletja. Slavonsko gostoljubje, avtohtona kuhinja in odlična vina so dodaten razlog za obisk Đakova.

Po mnenju Đakovčanov je stolnica sv. Petra najlepša na svetu. Da ne gre samo za subjektivno dožemanje, je potrdil tudi papež Janez XXIII, ko je rekel, da ni lepše od Benetk do Istanbula. Potem ko ste si ogledali stolnico, Biskupski dvor, kurijo, Strossmayerjev park, semenišče, cerkev Vseh svetih,

ki je včasih bila džamija Ibrahim paše, staro cerkevno obzidje, staro mestno jedro in državno kobilarno lipincev, se odpočijte v neki od đakovaških restavracij ob kozarčku dišeče graševine iz vinorodne Trnave.

V Đakovu je priljubljen selfi s skrivnostnim kamnom v Strossmayerjevem parku. Nekateri trdijo, da je to meteorit, drugi, da ga je v park postavil škof, tretji pa, da se je nekdo lepo pošalil. Toda kamen je postal eden od simbolov mesta, tako kot spomenik berdi, največjemu instrumentu tamburaškega orkestra.

Ni znano, če je to mogoče samo legenda, toda še danes se po Đakovu pripovedujejo zgodbe o podzemeljskih predorih. Nekateri pravijo, da jih je zgradil Ibrahim-paša, drugi pa, da je to le bil Strossmayer.

Đakovo je znano po nenavadnem judovskem pokopališču, na katerem je pokopano več kot 570 žrtev zbirnega taborišča v času druge svetovne vojne. Njihova imena bi danes bila neznana, če ne bi bilo grobarja Stjepana Kolba, ki jih je namesto v masovno grobnico na skrivaj pokopal v posamične grobove. V njegovih zvezkih so ostali načrti z razporeditvijo grobov in seznamom njihovih imen. //

7

1

Osijek – slavonska prestolnica

Nekoč najsodobnejša vojaška utrdba v srednji Evropi, ki dejansko nikoli ni služila svojemu vojaškemu namenu, Tvrda, je danes znana

po muzejih in galerijah, odličnem nočnem življenju, očarljivih lokalih, pubih z odlično ponudbo domačih craft piv, restavracijah in hotelih

3

6

7

6 Konkatedrala sv. Petra in Pavla, Osijek / MATIJA ŠČULAC
7 Evropska avenija, Osijek / FILIP BEUSAN

ter penzionih z zanimivimi zgodovinskimi zgodbami. Osiješki stari del mesta vsak dan obiščejo skupine turistov v spremstvu vodiča, ki se čudijo živopisnim baročnim hišam, medtem ko vpijajo zanimive zgodbe iz preteklosti.

Osijek je mesto z največ zelenicami na Hrvaškem. Na območju mesta je 17 parkov s skupno površino 394 tisoč kvadratnih metrov. Park kralja Petra Krešimira IV in Perivoj kralja Tomislava sta

spomenika parkovne arhitekture. vzdolž njiju se razprostira Evropska avenija z najdaljšo vrsto secesijskih hiš v jugovzhodni Evropi.

Poleg visečega mostu za pešce na Dravi, ki ga mnogi še danes kličejo po prvotnem imenu, Most mladosti, je najbolj zapomnljiv simbol Osijeka 90 metrov visok stolp župnijske cerkve sv. Petra in Pavla. Čeprav je to konkatedrala Đakovaško-osiješke nadškofije, ji prebivalci Osijeka enostavno pra-

vijo katedrala. Zgrajena je bila ob koncu 19. stoletja na pobudo škofa Josipa Juraja Strossmayerja in s svojim neogotskim slogom spominja na katedralo v Đakovu.

Neizogibni del evropske kulturne dediščine je znani osiješki tramvaj, ki vozi že od leta 1884, in osiješko pokopališče sv. Ane, ki ga je Združenje evropsko pomembnih pokopališč (ASCE) uvrstilo v pomembne kulturne objekte in spomenike.

1 Večer vina in umetnosti, Osijek / LUX PRODUKCIJA BY MARKO BANIĆ | 2 Osiješki tramvaj / MATIJA ŠČULAC | 3 Trdnjava, Osijek / IGOR ŠELER | 4 Most za pešce, Osijek

5 Advent v Osijeku / JULIEN DUVAL

4

Osijek, univerzitetno mesto, četrto po velikosti na Hrvaškem, je **neizogibna destinacija na potovanju po Slavoniji**. Znan je tudi kot “mesto na Dravi” in zaradi tega je sprehod ob reki nekaj, kar se ne izpusti.

5

1

Vinkovci – življenje ki traja več kot osem tisoč let

Izza na videz mirnega slavonskega mesta se skriva ustvarjalna urbana scena z dolgo tradicijo rock in strip kulture. Na območju današnjih Vinkovcev življenje traja že neverjetnih osem tisoč let, tako da mu pravijo najstarejše mesto v Evropi. Tu so našli Oriona, prvi indoevropski koledar, dvojne kalupe za ulivanje sekir, slovanske žgane grobove iz sedmega stoletja, ostan-

ke nekaj mlajše belobrdске kulture (poimenovane po Bijelom Brdu pri Osijeku) s srednjeveškim naseljem. Tu sta bila rojena dva rimska cesarja – Valentinijan in Valens in sta živela dva svetnika – Evzebija in Pollion iz časa zgodnjega krščanstva. Iz obdobja Osmanskega cesarstva se je ohranil poseben baročni slog, tipičen za Vojno krajino.

3

7

8

9

Na sprehodu ob Bosutu boste naleteli na “ptice”, izredne skulpture Dine Merhav, umetnice svetovnega slovesa, ki je nekoč živel v Vinkovcih. Gozd Kunjevci, veliki park, arheološki park Prkos in izletišče Sopot s šestimi sopotskimi hišicami – vse to so priljubljena izletišča in zelene oaze Vinkovčanov. Mesto in okolica sta povezana z rdečo, rumeno in modro kolesarsko potjo, ki se začnejo na mostu na Bosutu. //

Začutite ritem mesta v nekateri od številnih kavarnic na Korzu, ki je tlakovana z motivi Oriona, prvega indoevropskega koledarja, ki je prikazoval zvezdno nebo nad Vinkovci.

1 Sprehajališče ob Bosutu, Vinkovci | MIRJANA PJEVAC | 2 Spomenik Mariji in Ivanu Kozarcu, Vinkovci | FILIP BEUSAN | 3 Orion na Korzu, Vinkovci | MATIJA ŠČULAC
4 Rojstna hiša Ivana Kozarca, Vinkovci | FILIP BEUSAN | 5 Mestni muzej Vinkovci | FILIP BEUSAN | 6 Advent, Vinkovci | JULIEN DUVAL
7 Park, Vinkovci | DRAŽEN BOTA | 8 Rimski dnevi, Vinkovci | TZG VINKOVCI (Turistična skupnost mesta Vinkovci) | 9 Vinkovška jesen | IVO PERVAN

2

Sprehodite se po eni najlepših mestnih promenad, ki pelje ob reki Bosut od središča mesta do starega Krnjaša, šokačke (Šokci so etnični Hrvati) ulice, v kateri je hiša Ivana Kozarca, znanega hrvaškega pisatelja. O njegovi prepovedani ljubezni z Marijo Kozarac (ki je bila z njim v sorodstvu) se v Vinkovcih še danes pripoveduje. Spomenik vinkovski- ma Romeu in Juliji pred pisateljevo staro hišo je kot ustvarjen za selfi.

4

5

6

1

4

1 Vukovar / MATIJA ŠČULAC | 2 Frančiškanski samostan, Vukovar / FILIP BEUSAN | 3 Mestni muzej, Vukovar / FILIP BEUSAN | 4 Vukovar, panorama / SAŠA PJANIĆ
5 Vukovar film festival (Vukovarski filmski festival) / DARIO NJAVRO | 6 Muzej vučedolske kulture / MIROSLAV ŠLAFAHAUSER | 7 Spominski križ na izlivu Vuke v Donavo / MATIJA ŠČULAC
8 Memorialno pokopališče, Vukovar / MATIJA ŠČULAC | 9 Muzej vučedolske kulture / MARKO VRDOLJAK | 10 Muzej vučedolske kulture / LUCIJA ŽUPANČIĆ

2

Vukovar – mesto ob Donavi in Vuki

Zavarovan baročni ansambel Vukovarja s frančiškanskim samostanom in cerkvijo sv. Filipa in Jakova, zraven vukovarska gimnazija, ob Donavi stavba dilažanske pošte in magistrata, potem pa nekdanji Grand hotel, ki mu tudi pravijo Delavski dom, dvorec Eltz, v katerem je mestni muzej, nasproti pa palača Srijem iz 18. stoletja, vse to enostavno vabi na sprehod.

Vukovar-Vučedol-Ilok, destinacija, ki spremlja dolvodni tok Donave, je **polna dvorcev, muzejev, ambientalne arhitekture in vrhunskih enoloških in gastronomskih doživetij**. O njeni lepoti priča tudi naslov **EDEN – evropska destinacija odličnosti za 2016/2017**.

3

6

Ko uživate v lepoti mesta, si težko predstavljate, da je bilo mesto do temeljev uničeno ob koncu prejšnjega stoletja, v Domovinski vojni. O najhujšem času v hrvaški zgodovini priča Vukovarski nokturmo, žalostna tematska steza, ki zajema vukovarsko bolnišnico iz 1991, Ovčaro - s Spominskim domom in masovno grobnico, spominsko pokopališče žrtev Domovinske vojne, osrednji križ na ustju Vuke v Donavo in spominsko središče Domovinske vojne v vukovarski vojašnici.

Življenje v Vukovarju je življenje na Donavi in Vuki. Obrežja teh dveh rek so najlepša sprehajališča, vožnja s panoramsko ladjo ali s čolnom po Donavi pa res posebna izkušnja. Za ljubitelje narave in rekreacije je dobra izbira sprehod skozi gozdni park Adica. V rojstni hiši nobelovca Lavoslava Ružičke, zahvaljujoč hologramu, lahko osebno spoznate slavnega kemika. V kavarnicah in v restavracijah pa boste najbolj začutili ozračje mesta, gostoljubnost in lagan življenjski slog.

7

8

Samo nekaj kilometrov nizvodno po Donavi se nahaja najbolj pomembno najdišče iz eneolitika, kjer si morate ogledati muzej vučedolske kulture, posvečen Vučedolcem, ki so imeli močan vpliv na 13 evropskih držav. Iz teh časov sta vučedolska golobica in škorenjček, mojstrovine keramične proizvodnje, ki sta ob zgradbi vodnega stolpa (Vodotoranj) iz 1968. leta prepoznavna simbola mesta. //

9

10

Polna okušov

Kulen – ikona slavonske gastronomije

1

Njegovo veličanstvo kulen je najbolj zaželena slavonska dobrot. Ta vrhunski proizvod, sušen na dimu, se pripravlja po zaščiteni recepturi iz delov najkakovostnejšega rezanega svinjskega mesa brez maščobnega in veznega tkiva, ki se mu doda česen, sol, ponekod poper in obvezno rdeča paprika. Samo pravo razmerje sladke in pekoče paprike mu bo dalo željeno pekočino. Nekateri mislijo, da je meso za kulen najbolje rezati ročno, drugi bodo rekli, da se najkakovostnejši deli mesa režejo zaradi okusa, ostalo meso pa se zmelje zaradi boljše sprijemljivosti.

Čeprav je receptura na prvi pogled zelo enostavna, vrhunski kulen ni enostavno narediti in to znajo samo redki mojstri. Posebno odličen je tisti, pripravljen iz mesa črne slavonske svinje, ki so jo nekoč gojili na skoraj vseh slavonskih kmetijah. Poučeni trdijo, da je za kakovost njenega mesa najpomembnejša prehrana in se tudi dandanes pusti, da se prosto giblje po ravninah in slavonskih gozdovih, kjer uživa ob priljubljeni poslastici – želodu slavonskega hrasta.

Iz Slavonije je nemogoče oditi, ne da bi poskusili kulen. Lahko ga jeste kadar koli – kot predjed, po glavni jedi, za zajtrk, kosilo ali večerjo, kot vmesni obrok, samostojno, z ocvirki, slanino, šunko, tlačenko, kulenovo seko (suho salamo), kravjimi in kozjimi siri v različnih oblikah, če ste lačni ali kadar niste ... Ponekod kulen, nekje kulin, ponekod slavonski, nekje baranjski, ni pomembno. Na tanko narezan, ponujen na leseni deski, enostavno se mu ne morete upreti.

3

1, 2 Budrovci | IVO BIOČINA | 3 Ocvirki | MAJA DANICA PEČANIĆ | 4 Slavonska miza | SINIŠA UŠTULICA | 5 Kulen | IVO BIOČINA | 6 Kotlički | DENIS DESPOT | 7, 8, 10 Karanac | IVO BIOČINA

Sprašujete se, v čem je skrivnost slavonske gastronomije? V ohranjeni izvornosti sestavin in recepture, zelo kratke poti od polja do mize - in seveda zaradi na daleč znane slavonske gostoljubnosti. In ne pozabite, v Slavoniji se vsak obed začne s frakeljčkom dišeče žganjice in konča z vrhunskim vinom s slavonskih vinskih goric. //

5

Poleg fiša lahko v Slavoniji uživate ob postrvi z žara, somovem perkletu (paprikaš iz soma), krapu na rogovili, smuču ali dimljenih ribah, skoraj pet ton rib pa vsakega avgusta ponudijo na tradicionalni tridnevni manifestaciji “Ribiški večeri v Davorju”.

Fiš, čobanac...

Če gre za dobro jed, se Slavonci bojijo samo dveh stvari – da hrane ne bo dovolj in da fiš (paprikaš) ni dovolj pekoč. Seveda se motijo v obeh primerih, ker se še ni zgodilo, da bi kdo iz tega konca Hrvaške odšel lačen ali da se nič več ne spominja svoje prve žlice fiša. In tu, če hočete ali ne, fiš enostavno morate poskusiti. Nudijo ga na vse možne načine, od najbolj pekočega do blagega, od tradicionalnega baranjskega do najmodernejšega, kot je tisti brez kosti, ki se je iz Iloka razširil do Požege, vedno pa s svežimi rečnimi ribami, skuhan v kotličku z veliko mero ljubezni, strasti in mlete rdeče paprike.

Najboljši mojstri pravijo, da je skrivnost dobrega fiša v harmoniji okusov. Ta specialiteta iz kotlička mora biti zmerno slana, ravno prav gosta in zmerno pekoča, kar pa se tega zadnjega tiče, je zmerno zelo raztegljiv pojem, posebno v Baranji, kjer je fiš zaščitni znak in se povezuje z madžarsko narodno manjšino, znano po proizvodnji njegove najpomembnejše sestavine – mlete rdeče paprike.

Tako kot fiš se tudi čobanac (bograč z zelenjavo) pripravlja v vseh delih Slavonije, v vseh štirih letnih časih in ga ponujajo v skoraj vseh slavonskih restavracijah. Najmanj tri ure se počasi kuha v kotličku na odprtem ognju in vsako slavonsko mesto ima svoj recept ali skrivno sestavino. Različne vrste mesa, dosti zelenjave, neizogibna mleta rdeča paprika, slavonsko vino in izvolite, specialiteta za prste oblizat. »

8

9

10

1

V Slavoniji vas bo zapeljal vonj sveže pečenega kruha in okusne mastne pogače, ki jo gurmani enostavno obožujejo, ne morejo pa se ji upreti niti tisti, ki pazijo na svojo postavo. Isto velja tudi za slaščice vseh oblik in velikosti – od šnenoklov (snežne kepe), tačk z marmelado (kuhane blazinice z marmelado), strganih hlač, langošic (flancati) in gibanic do salenjakov (rogljiči), orahnjač, makovnjač (potice) ... Gastro užitkom ni videti konca. //

Tu ni težko biti gurman

Multikulturalnost in bogata zgodovina se v tem delu Hrvške ne poznata samo v običajih in načinu življenja, temveč sta vplivala tudi na eno-gastro ponudbo. Skozi stoletja je nekdo nekaj odvzel, nekdo drug nekaj dodal in tako so iz madžarskih, nemških ali orientalskih jedi nastale pristne slavonske specialitete.

Dve vrsti mesa, dimljena slanina, čebula in paprika v svinjski mrežici na ražnju, druženje ob ognju in kozarec vrhunskega vina, to je neprecenljiva gurmanska izkušnja! Gre za požeške vinogradniške čevape, nenavadno kombinacijo ražnja in orientalskih vplivov na pripravo mesa, ki je postalo tradicionalna jed požeških vinogradnikov in vinarjev.

Morda ni originalna, toda sarma je priljubljena jed Slavoncev. Ni lepšega vonja od kuhane sar-me, vam bodo rekli njeni ljubitelji. Nekoč se je po slavonskih vaseh pripravljala samo s sušeno prekajeno svinjino, razen v času kolin, ko je bilo svežega mesa v izobilju. Na veliki petek se je tradicionalno kuhala postna

6

7

sarma z zdrobljenimi bučnimi semeni, ki pa se tudi danes ponuja na jedilniku "Okusi zlate Slavonije", gurmanske oznake požeškega in pakraškega območja za avtohtono kuhinjo.

Podobno oznako, "Okusi obmejnega Posavja", nosi kakšnih petnajst restavracij v Slavonskem Brodu in njegovi okolici, medtem ko se na vzhodu Hrvaške avtohtona kuhinja ponuja pod oznako "Okusi Srema in Slavonije". Pravi gurmani ne bodo zaobšli Baranje in gastro-nomske ponudbe Kopačeva, Zmajevca, Vardarca, Suze in Karanca. Na pitomaškem območju boste odkrili lepote podravske tradicionalne kuhinje, od kruha s koprivami do pravkar ulovljenih rib iz Drave. Križnica, nepričakovan otok z neobičajno lepoto, vas bo presenetil z Dravo na mizi, v papuškem območju vam bodo ponudili gozdne sadeže in divjačinske jedi. //

9

1 Kruh izpod peke / MAJA DANICA PEČANIĆ | 2 Šćipanci (testenine s smetano) / MATIJA TURKALJ | 3 Makova in orehova rolada (potica) / MAJA DANICA PEČANIĆ
4 Salenjaki (pecivo s svinjskim salom) / MAJA DANICA PEČANIĆ | 5 Jankovac / SAŠA PJANIĆ | 6 Vinogradniški ražnjič / SINIŠA UŠTULICA | 7 Ribji paprikaš / NINA ĐURĐEVIĆ
8 Ilok / SINIŠA UŠTULICA | 9 Postrv / SAŠA PJANIĆ

V knjigi **Muzej u loncu** Mestnega muzeja v Požegi boste odkrili tradicionalne jedi slavonske kuhinje iz konca 19. in začetka 20. stoletja, če pa imate radi sodobnejšo kuhinjo, ne zamudite **osiješkega hotela Waldinger** in **iloškega hotela Dunav**, restavracij z Michelinovim priporočilom.

5

8

1 1 *Vinograd, Erdut* / MATIJA ŠČULAC | 2 *Principovac, traminac* / SINIŠA UŠTULICA | 3 *Vinska poskušalnica, Kutjevo* / SINIŠA UŠTULICA | 4 *Baranjske vinske gorice* / MATIJA ŠČULAC
5 *Ilok* / IVO BIOČINA | 6 *Kutjevo* / BOJAN HARON MARKIČEVIĆ | 7 *Brodski Stupnik* / SAŠA PJANIĆ | 8 *Vinska poskušalnica, Bošnjaci* / SINIŠA UŠTULICA | 9 *Pleternica* / IVO BIOČINA

Vino kot življenjski slog

Slavonija vam bo povedala svojo lepo vinsko zgodbo. Obkroženi z gozdovi na pobočjih, ki se spuščajo do rek, blizu mest in vasi ponujajo nepregledni vinogradi čudovit pogled. Ko je tu rimski cesar Probus v 3. stoletju zasadil prve trse vinske trte, je vino postalo neločljiv del slavonske tradicije. Plodna ravnica, mnogo sončnih dni, specifična mikroklima, znanje in izkušnje se odražajo v slavonskih vinih, ki prepričajo s svojim vonjem in okusom tudi najzahtevnejše ljubitelje vina. Za slavonska vina veljajo samo presežniki in tako se v teh krajih nahajajo največje, največkrat nagrajene in najstarejše vinske kleti na Hrvaškem.

4

5

6

Zgodba ne bi bila popolna brez množice šarmantnih družinskih vinogradniških domačij in vinarn, kjer boste občutili prijazno slavonsko gostoljubnost. Ob nepogrešljivih dobrotah kot je kulen, kulenova seka, klobase in sir, ob zvokih tamburic, ponekod tudi

Slavonija **gourmet** | Za ljubitelje vina ...

dud - vino lažje steče po grlu, doživetja pa so nepozabna v času tradicionalnega vinogradniškega in vinskega slavlja ob trgatvi v septembru, martinovanju v novembru, proslavljanju sv. Vinka januarja, požeškega Grgurja v marcu ali kutjevškem festivalu graševine junija.

Poleg tradicionalnih je na voljo vse več sodobnih vinskih dogodkov, ki povezujejo hedonizem, umetnost in aktiven dopust. Med njimi vsekar izstopajo WineOs in Večeri vina i umjetnosti v Osijeku, Wine&Bike Tour v Erdutu, Festival traminca v Iloku ter Ideš i piješ v Kaptolu.

Ob vinskih cestah na Bilogori, na območju Virovitice, Papuka in Orahovice, v Stupniških brdih, na vinorodnih območjih Kutjeva, Požege-Pleternice in Pakraca, na območjih Erduta, Baranje, Đakova in Feričancev ter na sremskem vinorodnem območju boste odkrili, da je vino v Slavoniji mnogo več kot samo užitek. Tu je vino način življenja!

//

Graševina, traminac, zeleni silvanec, frankovka...

Pri graševini se ne morete zmotiti! Po svetu jo imajo pod nazivom rizling za sorto Srednje Evrope, številni vinski strokovnjaki - med njimi sta Jancis Robinson in Steven Spurrier - trdijo, da je njena domovina Hrvaška. Z njimi se strinjajo slavonski vinarji, ki jo imajo od nekdaj za avtohtono sorto, po njej je ime dobil tudi glavni trg v Kutjevu, mestecu, ki je znano po vrhunskih vinih. Po mnenju mnogih ta sorta prav na tem območju daje najboljše rezultate.

»

8

9

1 Brodski Stupnik / SAŠA PJANIĆ | 2 Črno vino / MAJA DANICA PEČANIĆ | 3 Donauški Arr festival / ADVERT&EFFECT MEDIA | 4 Zeleni silbanec, Oravovica / SAŠA PJANIĆ | 5 Posušnja vina / EXE PRODUKCIJA | 6 Vinske kleti, Kučjevo / SINIŠA UŠTULICA
7 Slatinska penina / SAŠA PJANIĆ | 8 Vinske kleti, Ilok / MARIO HLAČA

Pitna in sveža vina te najbolj zastopane sorte vas bodo osvojila s svojim prijetnim vonjem cvetja in sadja in nato s svojim skladnim in polnim okusom. Odlično se ujemajo z belim mesom in testeninami pa tudi z bolj polnimi omakami, zelo pa tudi s specialitetami iz morja, kot so ribe in morski sadeži. Ob vrhunski graševini, tisti pozni, izbirni ali tisti iz ledene trgatve – je doživetje enkratno!

Čeprav je najbolj zastopana sorta tudi na sremskem vinorodnem okolišu, je ta del Hrvaške po svetu proslavil vrhunski traminec, ki se proizvaja že od leta 1710 in med ljubitelji te kraljevske sorte slovi kot eno najboljših vin v Evropi. Poseben občutek je, ko ga pijete ob specialitetah razkošne sremske kuhinje ali morda na Principovcu, najbolj znanem iloškem vinorodnem okolišu.

Poleg sadnih vin so v Orahovici posebno ponosni na zeleni silvanec, eno od najstarejših sort na svetu, ki se na tej prsti odlično počuti. Daje sveža in prefinjena vrhunska vina, ki odlično prijajo s plemenitimi sladkovodnimi ribami in belim mesom.

Atraktivna, očarljiva in nepredvidljiva - kot ženska! Tako slavonski vinarji opisujejo frankovko, črno sorto, ki v Feričancih pa tudi Iloku daje vina vrhunske kvalitete. Rubinsko rdeče barve s škrlatnim odsevom, poudarjenega vonja te sorte in z intenzivnim, dolgotrajnim in finim okusom. Za nekatere je še bolj privlačna, če je odležala v hrastovih sodih in se sijajno ujema s šunko in kulenom. Izvrstno prija z divjačinskimi jedmi, rečnimi

ribami pa tudi z začinjenimi specialitetami iz kotlička - ribjim paprikašem in čobancem. Dobra izbira je tudi ob jedeh z žara, jagenjčku z raznja, zrezkih, bolj zrelih kravjih in kozjih sirih.

Ob frankovki so v Slavoniji doma tudi merlot, cabernet sauvignon, črni pinot, syrah, zweiglet, od belih vin pa se negujejo chardonnay, sauvignon, renski rizling, beli pinot, sivi pinot ... Živeli! //

Slavonija gourmet | Za ljubitelje vina ...

Vinske zgodbe

Številne legende potrjujejo, da je bila Slavonija v preteklosti izjemno bogat vinorodni okoliš. Ena od njih pripoveduje, da je vdova Clicquot, prav tista dama, ki je v 19. stoletju svet osvojila s svojimi šampanjci, na poti v Petrograd obiskala Ple-

ternico in bila tako navdušena nad tamkajšnjimi griči, da je po vrnitvi v Champagneu Pleterničanom poslala cepiče trte. V njeno čast je eden od gričev na pleterniški Cesti cvetja in vina, pozneje pa tudi mešanica graševine, renskega rizlinga, belega pinota in domače ranine, dobil ime Klikun zaradi načina, kako so prebivalci izgovarjali priimek Clicquot. »

V Slatini je bila s šampanjsko metodo leta 1864 na posesti nemškega kneza Georga Wilhelma Schaumburg-Lippea proizvedena ena od prvih penin na območju Hrvaške.

1

V Kutjevu boste slišali zgodbo o strastni zvezi cesarice Marije Terezije in barona Franja Trenka, ki sta leta 1741 polnih sedem dni preživela v stari kutjevski kleti in uživala v ljubezenskem opoju njenih vin. O tem pričajo zareze na steni in vdolbina na sredi kamnite mize, ki, če nanjo položite dlan, menda izpolni vse ljubezenske želje.

V stari kutjevski kleti se v vinski proizvodnji uporablja eden od največjih sodov na svetu s prostornino 53 tisoč litrov. Še večji je tisti v erdutskih vinogradih, v katerega gre nič manj in nič več kot 74 tisoč litrov vina. Erdutski sod je težak polnih 17 tisoč kilogramov, in to ko je prazen, njegova notranjost je velika kot enosobno stanovanje, hrastovina zanj se je sušila deset let, zaradi impresivnih mer pa je uvrščen v Guinnessovo knjigo rekordov.

V Iloku vam bodo povedali, da je v starih kletih knežja družina Odescalchi 200 let pred Bordeauxem in Burgundijo spravljala vino v posebna pakiranja. Tako je zaščitila svoj ugled pred trgovci in preprodajalci, ki so odlično vino mešali z vinom slabše kakovosti in ta tradicija se je ohranila do danes. Če buteljka nima oznake izvirnega polnjenja, potem vino ni proizvedeno v iloških kletih. Zato ni čudno, da so kralji in plemiči od nekdaj cenili iloška vina in jih še danes ponudijo

na svojih največjih svečanostih in še močno je v spominu traminec iz iloških kleti, ki so ga pili na kronanju kraljice Elizabete II. //

7

8

9

10

Želite vedeti še več?

Bor Anya ali mati vina, tako so Madžari poimenovali eno od najvinorodnejših regij, ki je znana po vrhunskih belih sortah, v zadnjem času pa je vse bolj znana tudi po rdečih, ki dajo kompleksna, strukturirana vina. Zares se z najvišje baranjske razgledne točke na Banskem brdu nizajo neskončne vrste vinogradov. Specifične baranjske surduke - strme, globoko vsekane ceste, nastale zaradi hudournikov - na bočnih straneh krasijo gatori, enkratne vinske kleti, vkopane v

hrib. Najbolj zanimive med njimi boste odkrili v Zmajevcu, mestu, znanem po vinskem maratonu, na katerem se septembra zbere nekaj tisoč ljudi. Kot gator je zgrajena tudi ena od treh etaž največje vinske kleti na Hrvaškem, Vinarije Belje v Kneževih vinogradih, ki se razteza na kar 1200 kvadratnih metrih. Danes moderna in obnovljena je nastala pred več kot 500 leti, nekoč pa je služila vojski Sulejmana Veličastnega kot konjušnica, puškarnica in temnica. >>

1 Dvorec Kutjevo / IGOR ŠELER | 2 Sod, Erdutski vinogradi / MATIJA ŠČULAC | 3, 9 Vinska klet, Zmajevac / MATIJA ŠČULAC | 4, 5 Vinske kleti, Ilok / IVO BIOČINA
6 Baranjski gatorji (Baranjske vinske kleti) / NENAD MILIĆ | 7 Vinska klet, Zmajevac / BOŽIDAR PREZELJ | 8 Vinska klet, Zmajevac / SAŠA PJANIĆ | 10 Baranjske vinske gorice / NENAD MILIĆ

6

1

2

3

Če je klet Vinarije Belje največja v državi, tedaj je kutjevska klet iz leta 1232 najstarejša, ampak ne samo na Hrvaškem, temveč v celotni jugovzhodni Evropi. Zgradili so ga cistercijani v enem od najbolj vinorodnih hrvaških mestec, znanem po južnih legah vinogradov, po katerih poteka paralela 45,3 – tista ista, ki povezuje

najbolj znane vinske destinacije Piemont, Val du Rhone, Boredeaux in Oregon.

Slavonija se lahko pohvali z največkrat nagrajevano hrvaško vinsko kletjo – Iloške kleti, v kateri še vedno hranijo vino v starih kletih iz 15. in 18. stoletja. Njihova zgodovina je povezana z italijansko knežjo družino Odescalchi, ki je na sremskem vinorodnem okolišu zasadila prve trse traminca in v vinogradniškem kraju Principovac zgradila posest s prekrasnim poletnim paviljonom. Danes iz središča mesta vodi do njega Iloška vinska cesta z na desetine znanih hrvaških vinskih kleti.

Največji plantažni vinograd na Hrvaškem s površino 490 hektarov je last erditskih vinogradov. Zasajen je na blagih pobočjih Daljske planine ob meandru Donave, ki teče ob Erdutu na treh straneh in je tako nastal prekrasen vinski polotok. //

5

1 Vinograd, Erdut | MATIJA ŠČULAC
2 Vinogradi na vzporedniku 45,3 stopinj, Kutjevo | IGOR ŠELER | 3 Vinska klet Kutjevo | BORIS ŠTAJDUHAR | 4, 5 Vinske kleti, Ilok | SINIŠA UŠTULICA | 6, 8 Craft pivo | GORAN CONJAK / POSKUŠALNICA DOMAČEGA PIVA BOŠNJAK | 7 Pivnica, Požega | SINIŠA UŠTULICA

6

Majhen vodnik po slavonski craft sceni

Da so pivo odkrili povsem slučajno, ste verjetno že slišali, najbrž pa ne veste, da se je to zgodilo prav v Slavoniji in to pred pet tisoč leti v času vučedolske kulture, katere središče je bilo samo pet kilometrov od Vukovarja.

Dokazano je torej, da se pivo tu proizvaja od nekdaj, tradicija pa je zelo bogata, saj so ga že v 17. stoletju varili osiješki pivovarji, ki so tako postavili temelje pivovarne Osječka pivovara, najstarejše pivovarne na Hrvaškem. Danes je v tem mestu z nekaj degustacijskimi objekti in craft pivovarnami, kot sta Beckers in Osječko nefiltrirano pivo, pivska scena zelo vabljiva.

Najpogumnejši Slavonci so se tudi drugje po raznih mestih odločili priti iz kleti in garaž in proizvode spraviti na trg. Privabili so vse tiste, ki radi eksperimentirajo s hmeljevimi aromami, sadjem in začimbami in slavonska craft scena je v zadnjem času postala zelo živahna.

Pivo se je v Slavoniji od nekdaj kuhalo v domači obrti, v kletih, garažah, na kmetijah ... Rekord v "homebreweringu" si lastijo Kitišanci, vas v bližini Belišća, v kateri menda vsak 75. prebivalec proizvaja pivo za lastne potrebe.

Nova Gradiška je s pivovarno Bošnjak pionir hrvaške craft revolucije. Tam se po češki recepturi proizvaja eno najbolj zaželenih craft piv na Hrvaškem. Vinkovska craft pivovarna je dobila ime po Valensu, ki je bil z bratom Valentinom edini rimski cesar, rojen na Hrvaškem v rimskih Cibalah. Ime ni bilo izbrano slučajno. Valens je za razliko od brata, odličnega vojskovodje, bil znan ljubitelj piva, pa mu naziv sabaiarius ali pivski meh dobro pristoji. V Županji se proizvaja Hepburn, pivo posvečeno angleški družini, ki je v tem mestu v 19. stoletju zgradila tovarno tanina in na Hrvaško prinesla tenis in prvo nogometno žogo. Đakovo je znano po Black Hatu, Pleternica

po Franzu in Jozefu, Pakrac po Grofu, Grofici in Carici, Kaptol po Kneževskem pivu, Slavonski Brod po Popsterju, Pitomača po svetlem in temnem Pitku, vsem znano Vukovarsko pivo pa je širše sprejeto kot craft, čeprav se dejansko proizvaja industrijsko.

Ljubitelji piva ne zamudijo srečanj homebrewerjev – Pijane čaplje v Slavonskem brodu in Hombreja v Osijeku, prav tako kot ne dveh zanimivih pivskih festivalov – festivala Osječki craft beer maja in ladijskega sejma Pivski sajam novembra, kjer pivo teče v potokih, pozitivna energija pa privablja tudi tiste, ki niso strastni pivci piva. //

8

A herd of horses, including grey, brown, and dark horses, are running through a lush green field. The horses are wearing red halteres. The background is a dense forest of green trees. The text "Razišci Slavonijo" is overlaid in a white, stylized font with decorative dots.

Razišci Slavonijo

1

Ljelje iz Gorjanov

V **Gorjanih** se še danes pri-
poveduje legenda o tem, kako so
ženske rešile vas. V času turških
vdorov so bili vsi moški ujeti,
zato so se ženske oblekle v pisana
oblačila, na glave posadile moške
klobuke, okrašene s cvetjem, in s
kosami, srpi in sabljami prišle pred
turški tabor. Turki so verjeli, da so
prišli duhovi in pobegnili. V čast te
nenavadne zmage gredo vsako leto
na praznik duhov gorjanske ženske
v spomladanski povorki po vasi.

Oblečene v razkošne narodne
noše se delijo na kraljice ali ljelje
in dvakrat večje število kraljev. Kot
neveste imajo kraljice glave okraše-
ne z belimi vencii, kralji pa, v duhu
legende, nosijo sablje in klobuke,
okrašene s cvetjem. Po nedeljski
maši Ljelje in kralji odplešejo kolo
v središču kraja, nato pa po vasi

obiskujejo hiše, kjer jih domačini
z veseljem sprejmejo in pogostijo.
Po petju tradicionalnih pesmi, pos-
večenih v glavnem dekletom, mla-
deničem ali mladi nevesti, kralji ob
spremljavi dudašev in ljelj zaplešejo
s sabljami. In to traja dva dni, od
hiše do hiše, od vasi do vasi in vsak
obisk se konča z ljudskim plesom,
na katerem pogosto zaplešejo tudi
gostitelji.

Kar lahko je verjeti tem
slavonskim legendam in zgodbam,
posebno pa če jih s strastjo pripo-
vedujejo ob bogato obloženi mizi,
ob pesmih in plesu. Pragmatični
etnologi za ta lepi gorjanski običaj
pravijo, da pravzaprav izvira iz
predkrščanskih časov, temelji pa na
zgodbi o Ljelji in Ljelju, izgubljeni-
ma otrokoma staroslovanskega boga
Peruna. Temu pritrjuje dejstvo, da

2

3

1 *Ljelje iz Gorjanov* / IVO PERVAN | 2 *Narodna noša, Bapska* / IVO PERVAN | 3 *Narodna noša, Donja Bebrina* / IVO PERVAN | 4 *Ljelje iz Gorjanov* / IVO BIOČINA
5 *Slavonski bečarji* / DAVOR ROSTUHAR | 6 *Slavonski gajdaši (dudaši)* / DAVOR ROSTUHAR | 7 *Đakovske vezenine* / IVO BIOČINA

5

je vsakoletna povorka Ljelj bila do
19. stoletja razširjena po slavonskih,
baranjskih in sremskih vaseh. Da
gre za izjemno dragoceno dedišči-
no, ki so jo Gorjani iztrgali pozabi,
je potrdil Unesco, ki je leta 2007
spomladansko povorko kraljic ali
Ljelj vpisal na seznam nematerialne
kulturne dediščine. //

7

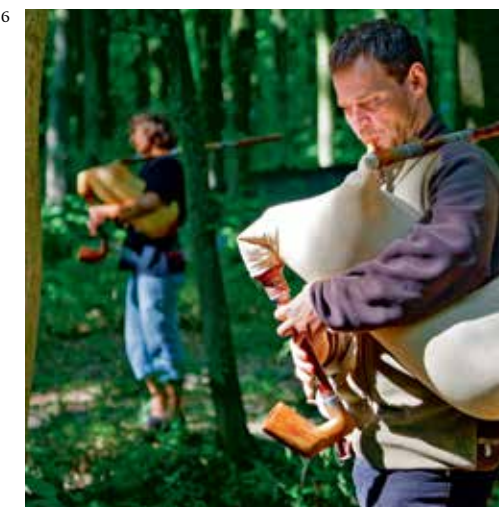
Veselo dekle od glave do pet, Slavonija jaz sem tvoj otrok

5

*Bogastvo običajev, prekrasne narodne noše, gajdaši (dudaši),
tamburaši, stari poklici, prireditvi Đakovške vezenine in
Vinkovška jesen – nikjer drugje kot v Slavoniji ne boste
srečali tako raznolike in pisane folklore.*

6

O njem danes predavajo tudi
na študiju književnosti, in to kot
o edinstvenem primeru ljudske
poezije 19. stoletja. Proučevali so
ga etnologi, folkloristi, filologi,
sociologi, muzikologi ... Ta tradici-
onalni slavonski napev s satirično,
ljubezensko ali erotično vsebino je
bil v tistem času zelo šokanten za
preostanek sveta. »

1

Čeprav se zdi, da je v Slavoniji od nekdaj, je bečarac nastal šele ob koncu 19. stoletja, po odhodu Turkov in z ukinitvijo Vojne krajine. Njegovi šaljivi stihi v desetercu hvalijo značaje in lepoto, pojejo pa ga dva ali več pevcev po sistemu klicanja drug drugega, običajno ob spremljavi instrumenta - nekoč so to bile dude ali tambura samica, danes pa so to v glavnem tamburice.

V preteklosti so ga peli bečari, samski mladeniči, bekrije (ljubitelji dobre kapljice) in veseljaki, ljubitelji žensk in pijače. Tisti malo starejši bodo danes nostalgичno zatrdili, da bečarjev ni več, da pa jim je na srečo ostal bečarac. Globoko vtkan v slavonsko tradicijo je sestavni del veselega vsakdana in niti en praznik ne mine, ne da bi

se zapeli stihi: “Kad bečari šorom zapivaju pendžeri se širom otvaraju”, “Bečari se ne ženiju mladi, bečaruju dok im ne dosadi”, “Svaka cura voli tamburaša, a berdaša i cura i snaša”...

Pleternica je iz svojega edinstvenega napeva ustvarila svojevrstno blagovno znamko. To mesto ne samo da živi z bečarcem, temveč mu je tudi edino v Slavoniji posvetilo zanimiv multimedijski interpretacijski center Muzej bečarca in sodoben glavni mestni trg. Babina Greda mu je posvetila zabavni festival, priljubljen Bečarfest, noben obisk Slavonije pa ne mine, ne da bi bečarca slišali vsaj enkrat. Njegovo vrednost je potrdil leta 2011 tudi Unesco, ki ga je uvrstil na seznam svetovne nesnovne kulturne dediščine. //

2

1, 2 Trg bečarcev, Pleternica | IGOR ŠELER | 3, 7 Državna kobilarna Lipik | IGOR ŠELER | 4 Državna kobilarna Lipik | SAŠA PJANIĆ | 5 Zapravljičevček (ločija) z lipicanci, Lipik | IGOR ŠELER | 6 Državna kobilarna Lipik | NINA ĐURĐEVIĆ

3

4

6

Đakovo in Lipik

Rodijo se popolnoma črni, nato postopoma koža postaja svetlejša, med osmim in desetim letom postanejo svetlosivi, skoraj beli, nekateri, toda redki, ostanejo črni. To je zgodba o lipicancih, konjih čudovite lepote. Čeprav so ime dobili po slovenski Lipici, koren besede zelo spominja na Lipik, slavonsko mesto, znano po državni kobilarni, ustanovljeni leta 1938. Odkar je v njem leta 1843 grof Izidor pl. Janković zgradil prve hleve, je lipicanec postal eden najbolj znanih simbolov Lipika in največja turistična atrakcija. V lepoti narave na Stezi lipincev in kun, ki v dolžini nekaj kilometrov povezuje Lipik in Pakrac, ne uživajo samo jahači, temveč tudi kolesarji in sprehajalci.

V Slavoniji je tudi ena od najstarejših kobilarn v Evropi. Državna kobilarna v Đakovu je bila ustanovljena davnega leta 1506,

lipicance pa v njej vzrejujejo od začetka 19. stoletja. Poleg Pastuharne v središču mesta jih vzrejujejo tudi v Ivandvoru, nekaj kilometrov od Đakova. V sklopu Pastuharnice je tudi največja zaprta jahalnica na Hrvaškem, kjer se poleg atraktivnih predstav s konji prirejajo tekmovanja s preprekami, zapregami in dresurno tekmovanja.

Ko je angleška kraljica Elizabeta II. na odprtju olimpijskih iger v Münchnu zagledala četverovprego z džakovskimi lipicanci, je bila tako impresionirana, da je oktobra 1972 z družino obiskala Državno konjušnico v Đakovu, ni pa se mogla upreti niti vožnji po mestu v četverovpregi. Zgodovina se je ponovila leta 2016, ko je med obiskom Hrvaške kobilarno v središču mesta in bližnjo farmo Ivandvor obiskal takrat princovski, danes pa kraljevi par, Camilla in Karel III. iz Windsorja.

Slavoncem lipicanci pomenijo mnogo več kot običajni delovni konji, lipicanci pomenijo prestiž in so ogledalo posestva, na katerem se vzrejujejo. Okrašeni in ponosni sodelujejo na skoraj vseh tradicionalnih manifestacijah po Slavoniji. Od leta 2022 je multinacionalna tradicija vzreje lipincev del Unescovega seznama svetovne nesnovne dediščine. //

5

7

1, 4 **Dvorec Pejačević, Virovitica** / SAŠA PJANIĆ | 2 **Kurija Janković, Kapela Dvor** / MATIJA TURKALJ | 3 **Kurija Janković, Kapela Dvor** / SAŠA PJANIĆ
5 **Poletni dvorec grofa Draškovića, Noskovci** / IGOR ŠELER | 6 **Pristava Višnjica, Slatina** / ANTE VUČEMILOVIĆ | 7, 8 **Dvorec Pejačević, Našice** / SAŠA PJANIĆ

Virovitiški dvorec Pejačević na Plemiški turi

1

Zgodovinarji raziskujejo družinska drevesa, arhitekti oblike in razmerja v pokrajini, etnologi običaje in kulturo, umetniki iščejo inspiracijo, turisti pa enostavno uživajo ob legendah, gurmanski izkušnji, skladnosti in lepoti narave. Ne glede na to, kateri od teh skupin pripadajo, jim bo “Plemiška tura” razkrila najlepše dele virovitiškega okoliša. Ta lepa zgodba povezuje poletno hišo grofa Draškovića iz 19. stoljetja v Noskovcih, danes znano kot “Dravska zgodba”, atraktivno izletniško točko Pustara Višnjica v bližini Slatine, dvorec Janković v Suhopolju, kurijo (dvor) Janković v Kapela Dvoru in razkošni dvorec Pejačević v Virovitici.

Kurija Janković v Kapela Dvoru, sedem kilometrov severno od Virovitice, je pravi kraj za moderne turiste, ki si želijo original-

nih doživetij. Danas heritage hotel s štirimi zvezdicami je bil nekoč podeželska posest in lovska koč družine Janković iz Suhopolja.

2

3

7

5

6

Da v tistem času njihov dvorec v Suhopolju ni bil po evropskih standardih, potrjuje tudi zgodba o madžarski plemkinji, ki je zavrnila snubitev Elemira pl. Jankovića, ker ji posest nikakor ni ugajala. Čeprav je grof potem dvorec nadgradil in zasadil park, jima ljubezen ni bila sojena. Grofovo srce je potem

pripadlo Ilki, hčerki upravitelja posestva, ki je postala njegova žena. Obnovljeni dvorec v Suhopolju je danes center za obiskovalce s 15 sobami, za pročeljem zgradbe iz sredine 18. stoletja pa se skrivajo vsa moderna čuda tehnologije – multi-medijska razstaviščna dvorana, 5D kino in ustvarjalni laboratorij.

S katere koli strani boste krenili, vas bo “Plemiška tura” privedla v središče Virovitice, v prekrasni dvorec Pejačević, zgrajen na začetku 19. stoletja. Čeprav je bil lastništvo nemške knežje družine Schaumburg-Lippe, pozneje tudi hrvaškega grofa Draškovića, je ime dobil po prvih lastnikih in graditeljih. Pejačevići so bili vplivni in rado videni gosti na habsburškem dvoru, arheologi pa so med raziskovanjem srednjeveške utrdbe pod dvorcem odkrili skrivni prehod, ki vodi do grofovih prostorov in budi domišljijo turističnih vodičev. //

8

Od Našic in Valpova do Donjeg Miholjca

Imenovali so jo “našiška princesa”, njen oče in ded sta bila hrvaška bana, babica in mati pa sta oboževali glasbo in umetnost. Skladateljica Dora Pejačević se je vse življenje vračala v Našice. V tem mestu so njeni predniki, iz iste veje, ki so ji pripadali tudi virovitiški Pejačevići, leta 1812 zgradili dvorec, na začetku 20. stoletja pa je sto metrov stran njen brat zgradil manjšo neoklasicistično zgradbo. Veliki in Mali dvorec, kot ju Našičani enostavno imenujejo, še danes dominirata v mestnem parku, v katerem je nekoč Dora iskala navdih za svoja glasbena dela. //

Dvorec ima tudi Valpovo, in to enega največjih na Hrvaškem. Prandau-Norman je edinstvena obnovljena srednjeveško-baročna celota, nastala v prvi polovici 18. stoletja. Še danes se po valpovškem kraju pripoveduje zgodba o beli gospe, duhu dekleta, ki je v 19. stoletju obsedala mladega nadporočnika cesarske konjeniške polkovnije Kuschmanna, sicer gosta

1

2

barona Prandaua. Ko se je zdravil v valpovških Železnih toplicah, se mu je vsako noč prikazovala mlada ženska, ki je trdila, da so jo ubili pred stotimi leti in njeno telo odvrgli poleg grajske kapele v sklopu dvorca. Govorila mu je, da ne bo mirna, dokler je ne pokopljejo v sveti zemlji. Če ji bo izpolnil

željo, mu bo vrnila zdravje in mu razkrila, kje je skrit zaklad. Na presenečenje vseh, ki so bili prepričani, da nadporočnik halucinira, so okostje mlade ženske resnično našli poleg kapele. Govori se, da je mesec dni kasneje Kuschmann popolnoma ozdravel, duh ženske in zaklad pa sta izginila za vedno.

V Donjem Miholjcu sta dva dvorca iz različnih obdobij povezana s skupno pokrito verando. Starejši Prandau je bil zgrajen leta 1818 v poznobaročnem slogu, novejši Mailath pa na začetku 20. stoletja v angleškem slogu tudor. Menda se je grof Mailath osebno zavezal cesarju Francu Jožefu I ob njegovem obisku Donjega Miholjca leta 1901, da bo do naslednjega cesarskega obiska mesto dobilo dvorec. Rečeno, storjeno. //

3

4

6

papež Inocent XI Odescalchi in njegova italijanska knežja družina, so ga papeževi nečaki v 18. stoletju razširili in mu dali končno podobo. Pod dvorcem so uredili moderne vinske kleti, ki še danes služijo svojemu namenu. Razrušen med Domovinsko vojno je zdaj temeljito obnovljen kot kulturni spomenik z vidnimi znaki gradbenih preslojevanj na pročelju, iz njegovega atrija pa se ponuja najlepši pogled na Donavo v mestu.

Eltz in Odescalchi sta dvorca neobičajne lepote, z izjemno kulturno vrednostjo in pomemben del bogate ponudbe območja Vukovar-Vučedol-Ilok. Območje je osvojilo prestižni naziv EDEN destinacije na temo kulturnega turizma. //

Na vzhodu Hrvaške: dvorca Eltz in Odescalchi

Za težkimi lesenimi vrati vukovarskega dvorca Eltz se skrivajo stoletja bogate in viharne zgodovine. Gradnjo je leta 1749 začel lastnik vukovarskega fevda, grof Anzelmo Kazimir Eltz, prvo večjo širitev je doživel trideset let pozneje. Na začetku 20. stoletja mu je dunajski arhitekt Siedeka dal prepoznavno razkošno podobo, ob koncu istega stoletja pa je bil popolnoma uničen med Domovinsko vojno. V novem tisočletju se mu vrača prejšnji sijaj in ga umetnostni zgodovinarji in arhitekti imajo danes za eno od najbolj reprezentativnih zgradb baročnega obdobja na Hrvaškem, za mnoge Vukovarčane in turiste pa je najlepša zgradba v mestu.

Že leta 1968 se je vanj iz zgradbe stare kočijaške pošte preselil mestni muzej Vukovarja, ki so ga osnovali z donacijo rimskega denarja, pohištva, orožja in zbirke umetniških slik dr. Antuna Bauerja s konca 19. stoletja.

Še en dvorec je bil na vzhodu Hrvaške spremenjen v atraktiven muzej. V dvorcu Odescalchi je danes sedež muzeja mesta Ilok z arheološkim, srednjeveškim, etnografskim in galerijskim oddelkom. Dominira v središču mesta odkar ga je v 15. stoletju dal zgraditi Nikola Iloški. Potem ko ga je v znak hvaležnosti za pomoč pri osvoboditvi Iloka od Turkov dobil

7

1 **Dvorec Kutjevo** / NINA ĐURĐEVIĆ | 2 **Dvorec Prandau-Mailath, Donji Miholjac** / IVO BIOČINA | 3, 4 **Dvorec Prandau-Norman, Valpovo** / SAŠA PJANIĆ
5 **Dvorec Eltz, Vukovar** / SAŠA PJANIĆ | 6 **Dvorec Odescalchi, Ilok** / IVAN RIPIC | 7 **Dvorec Odescalchi, Ilok** / FILIP BEUSAN

5

1

Neobnovljen **dvorec Kulmer-Marković v Cerniku**, **kurija (dvor) Adamović-Cseh v Erdutu**, **dvorec Eugena Savojskega v Bilju**, **dvorec družine Esterhazy v Dardi**, **kompleks dvorca Tikveš**, **dvorec v Kneževu**, **baročni dvorec Gosseau-Sandor-Khuen v Nuštru** pričajo o bogati zgodovini. Niti plemiči se niso mogli upreti lepoti Slavonije.

Osiješka trdnjava, brodska trdnjava in iloški kraljevi grad

Menda so telo generala Johanna Stephana von Beckersa, vodjo graditve osiješke trdnjave, po njegovi smrti zazidali v obzidje ob severnih Vodnih vratih. Praviijo, da je leta 1768 niticarju Josipu Ilinju uspelo vstopiti v trdnjavo, čeprav je prispel v Osijek po sončnem zaho-

du in je prenočitev našel v gostilni “K šaranu” (H krapu) na mestu današnjega Esseker centra. Nekateri verjamejo, da je v trdnjavi še vedno skrita skrinja iz habsburške cesarske zakladnice, ki so jo preselili v Osijek potem, ko je Napoleon zagrozil Dunaj.

1 **Dvorec Kulmer-Marković, Cernik** | IGOR ŠELER | 2 **Trdnjava, Osijek** | GORAN ŠAFAREK | 3 **Ilok** | IGOR ŠELER | 4 **Cerkev sv. Ivana Kapistrana, Ilok** | FILIP BEUSAN

2

Čeprav je v 18. stoletju slovela kot ena od najmodernejših evropskih trdnjav, nikoli ni opravila svoje vojaške funkcije in danes so ob Vodnih vratih in trdnjavskem vodnem stolpu ostali ohranjeni samo obzidje proti Dravi in Kronske utrdbe na levi strani reke, baročni dvorec, ki so ga tu zgradili, pa je po mnenju mnogih najatraktivnejši del Osijeka.

V Slavonskem Brodu ob reki Savi, na mejnem prehodu med Turčijo in Avstro-Ogrsko - enem od najpomembnejših strateških in prometnih krajev, so v 18. stoletju na predlog Eugena Savojskega zgradili trdnjavo za štiri tisoč vojakov in 150 topov. Monumentalno zgradbo pravilne zvezdaste oblike je polnih šestdeset let dan in noč gradila množica slavonskih kmetov.

Ta izjemno ohranjen in obnovljen spomenik z Muzejem tambure, Galerijo Ružić in programom žive zgodovine je danes središče kulturnega življenja Slavonskega Broda.

5 **Srednjeveško obzidje, Ilok** | SERGIO GOBBO

4

5

Srednjeveško obzidje v Iloku z manjšimi stolpi, dolgo okoli 1350 metrov, je danes največji ohranjeni fortifikacijski kompleks na celinskem delu Hrvaške. Ob obnovi obzidja v 15. stoletju je Nikola Iloški, ban Hrvaške, Slavonije in Mačve, vojvoda Transilvanije in kralj Bosne, v zahodnem delu mesta zgradil novo palačo. Ker je Nikola Iloški nosil kraljevski naziv, Ilok ni bil samo še ena srednjeveška trdnjava, temveč pravo kraljevsko mesto. //

6

7

6 **Trdnjava, Slavonki Brod** | IGOR ŠELER | 7 **Trdnjava, Slavonki Brod** | FILIP BEUSAN

3

Srednjeveški gradovi na pobočjih Papuka

Nekateri pravijo, da je ime dobil po lepi vili, zazidani v njegove temelje, drugi, da po lepi kneginji, ki se je vrgla v globino z najvišjega stolpa, tretji pa imajo radi zgodbo o volu sinje dlake, ki je spal v hladu pod orehom poleg razcvetelega grma vrtnic in so prav na tem mestu zgradili grad, trden kot oreh in lep kot roža. Čeprav domnevajo, da je impresivni Ružica grad nad Orahovico nastal pred letom 1220, ne moremo z gotovostjo reči, kdaj je bil zgrajen. Ne ve se niti, kdo ga je zgradil, niti to, kako so tako velike kamnite bloke privlekli do vrha hriba na severovzhodnem pobočju Papuka.

Od osmih starih srednjeveških gradov na pobočjih Papuka je eden najlepših zrasel na južni strani hriba Lapjak blizu Velike, vhoda v naravni park. Nastal je v 13. stoletju, na začetku je bil v lasti veliških Befekijevcev, po turški osvojitvi pa je postal vojaška postojanka. S podaljšanim peterokotnim tlorisom, katerega monumentalna severna fasada deluje kot ladijski premec, se razlikuje od vseh podobnih utrdb

na tem območju. Danes, samo delno ohranjen, še vedno vzbuja občudovanje izletnikov in planincev, ki se odločijo za poučno pot Lapjak.

Srednjeveški grad Kaptol, prav tako na obrobju Papuka, je bil nekoč ugleden del Požeškega kaptola sv. Petra, ustanovljenega v 13. stoletju. Ko so v 16. stoletju v Slavoniji

vladali Turki, je tu živel zloglasni Dizdar aga. Utrdbo so obnovili v 18. stoletju, od 19. stoletja pa je last Stolnega dakovskega kaptola. V gradu so živeli vse do leta 1943 in je ostal dobro ohranjen ter je neizogibna postaja planincev in ljubiteljev narave. Z odlokom papeža Janeza Pavla II je danes srednjeveški grad Kaptol v lasti požeške škofije.

1

2

5

1 Stari grad Velika, Papuk | ALAN ČAPLAR | 2 Stari grad Velika, Papuk | IGOR ŠELER | 3 Srednjovekovni grad Kaptol, Papuk | TZ PSŽ | 4 Srednjovekovna kula, Erdut | IGOR ŠELER
5 Ružica grad, Orahovica | MATIJA TURKALJ | 6, 7 Slavonski banovac | IVO BIOČINA

O tem, da je Slavonija vedno ležala na pomembnih strateških smereh potrjujejo ostanki starih gradov in utrdb, kot je zgodnjesrednjeveška zgradba v Lovčiču blizu Slavonskega Broda, stari grad Čaklovec na obronkih Psunja, srednjeveški stolp v Erdutu, utrdbe v Šarengradu ...

3

4

Od Jankovića do Aston Martina

V mestecu Pakrac je od 1256 do 1260 s polno paro delovala prva kovnica denarja na Hrvaškem. S slavonskim banovcem, kakor so imenovali srebrnik, izdelan v njej, se ni plačevalo samo v Slavoniji, temveč tudi na Madžarskem, v Sloveniji, Romuniji in Bosni. Na eni strani je imel srednjeveški kovanec kuno, zato Pakračani upravičeno menijo, da je bil njihov denar prednik nekdanje hrvaške valute. Ta živalica se ni slučajno znašla na srebrniku. Pred pojavom denarja je bilo njeno krzno zelo cenjeno plačilno sredstvo. Čeprav je kovnica tu delovala samo štiri leta in se nato preselila v Zagreb, spomin nanjo hranijo v muzeju mesta Pakraca

6

7

v zgradbi Malega dvora Janković v središču mesta. Če ga obiščete, lahko skujete svoj lastni primerek slavonskega banovca kot originalen spominek iz Pakraca.

»

V Vrpolju, rojstnem kraju kiparja Ivana Meštrovića, **obiščite spominsko galerijo, posvečeno temu svetovno znanemu umetniku, katerega dela krasijo največje prestolnice.** Obiščite tudi Novo Gradiško - najmlajše mesto na Hrvaškem in njegovo mestno jedro z dvema cerkvama, starim sodiščem in zaporom iz 18. stoletja.

Zgradba muzeja v Malem dvoru je z Glavnim dvorom in dvema manjšima gospodarskima poslopjema del zaščitenega kompleksa Janković iz prve polovice 18. stoletja. Obkrožata ga veliko dvorišče in nepogrešljivo pakraško

sprehajališče. Tu boste odkrili enega od treh najboljših pakraških prostorov za poljubljanje. Tako vsaj piše na plošči, mimo katere ne morete, ne da bi naredili selfije, ne glede na to, ali ste v paru ali sami.

Družina Janković je tudi v sosednjem Lipiku pustila globoko sled. V lipiškem stoletnem parku, zaščitenem spomeniku krajinske arhitekture, se je še kot otrok igrala grofica Jelka Janković, o čemer pričajo breg, klop in steza, ki so po njej

1, 2 Spominska galerija Ivana Meštrovića, Vrpolje | FILIP BEUSAN | 3, 7 Nova Gradiška | MLADEN BOŽIČKOVIĆ | 4 Toplice, Lipik | SINIŠA UŠTULICA | 5 Toplice, Lipik | SAŠA PJANIĆ
6 Graničarski čardak (Obmejna postojanka) | ZVONIMIR TANOČKI

dobili ime. V parku so bile na izviru zdravilne vode leta 1886 zgrajene znane hrvaške Toplice Lipik. Zdravilna voda izvira v globini 234 metrov in ima stalno temperaturo 60 stopinj Celzija.

Tu je Antunov ali grofov vrelec, ena od prvih vrtin termomineralne vode v tem delu Evrope, ročno izvrtana leta 1870. Že po petih letih so z mineralno vodo polnili steklenice, Lipiški studenec pa je bil vse do leta 1993 edina naravna mineralna voda domače proizvodnje na hrvaškem trgu.

Ker smo že v Lipiku, morda niste vedeli, da so Bentley, Lamborghini, McLaren in Aston Martin DB10 iz filma o Jamesu Bondu opremljeni z visokokvalitetnim steklom iz steklarne Lipik Glas in da v njej izdelujejo steklene stopnice za vse Apple trgovine. //

O nogometu, mejaški zgodovini in batinski bitki

V državi svetovnih podprvakov v nogometu in zmagovalcev Wimbledona sta se ti dve športni panogi prvič na Hrvaškem zaigrali prav v Slavoniji. To je bilo ob koncu 19. stoletja v Županji, zasluge za začetek športne tradicije pa pripadajo deveterici Angležev, ki so se leta 1880 v tem mestu odločili zgraditi tovarno tanina. Eden od njih, Fredy Hepburn, se je oženil s Katarino Horvatović, ki je tako postala prva šokaška lady, ki so jo radi videli tudi v visoki angleški družbi. >>

1

Čeprav je slavonsko mesto, Županja nudi neobičajen ambijent vaške arhitekture. Tu boste izvedeli, da “ušoravanje” pomeni združitev manjših zaselkov v edinstveno celoto. Najlepša zgradba je Graničarski čardak iz 19. stoletja, edini preostali spomenik Vojne krajine ob Savi iz tistih časov, ko je dominiralo turško cesarstvo. V njem je danes spominski muzej Stepana Gruberja.

Še en kulturni spomenik je bil nekoč graničarska “štacija”. Gre za rojstno hišo Petra Preradovića v Grabrovnici poleg Pitomače, ki je danes pesnikov spominski muzej.

2

3

Če vas pot zanese v Slatine, ne smete zamuditi enega od najlepše urejenih muzejev v Slavoniji, ki vam bo pripovedoval o tisočletni zgodovini mesta in bližnjih občin Čadavice, Sopje, Vočina, Mikleuša in Nove Bukovice.

V Batini je spominski kompleks Batinska bitka, postavljen v spomin na eno od najtežjih vojnih operacij med drugo svetovno vojno ob Donavi. Na kraju najhujših bojov je postavljen spomenik, delo hrvatskega kiparja Antuna Augustinčića,

5

ob kripti s posmrtnimi ostanki pa je tudi spominski dom s stalno muzejsko zbirko. Spomenik je najboljša razgledna točka na tem delu Baranje z lepim razgledom na Donavo, ob kateri se srečajo Hrvaška, Madžarska in Srbija.

//

1 Domovinski (rojstni) muzej Stepana Gruberja, Županja | SINIŠA UŠTULICA | 2, 3, 4 Domovinski muzej, Slatina | SAŠA PJANIĆ
5 Memorialni kompleks Batinska bitka, Batina | EFEKT MEDIA | 6 Mamutovac, Slatina | BORNA SUBOTA | 7, 8 Rojstna hiša Petra Preradovića, Grabrovnica | SAŠA PJANIĆ

6

7

8

Ivan Rakitić, Mario Mandžukić in Ivica Olić, srebrni s svetovnega prvenstva v nogometu 2018, so v središču rojstnega kraja, Slavonskem Brodu, dobili zvezdnate spominske plošče. Njihov soigralec Domagoj Vida v rojstnem Donjem Miholjcu vzreja črne slavonske svinje, najboljši strelec svetovnega prvenstva 1998, Davor Šuker, pa se je rodil v Osijeku.

Polna pr esenečeny

1

Naravni park Papuk

Ali veste, da sta bila Papuk in Psunj nekoč otoka v Panonskem morju, Sovsko jezero pa je njegov edini nepresušeni ostanek? To je mogoče v sodobnih interpretacijskih centrih – Terra Panonica v Pleternici, Kuća Panonskog mora v Veliki in Geo-info centar Voćin.

2

3

Na Bansko brdo, sicer s samo 243 metrov višine, so Baranjski zelo ponosni, toda hrib je hrib, četudi ni zelo visok. V Sremu pravijo, da ni lepše gore od Fruške gore in če začnete naštevati vse planine, ki obkrožajo požeško kotlino, bi pomislili, da se nahajate v nekakšnem gorskem predelu Hrvaške in ne v središču Slavonije. Požeška gora, Papuk, Dilj-gora, Krndija in Psunj porušijo vse predsodke o Slavoniji kot prostrani ravnici.

Čeprav je z 985 metrov nadmorske višine Psunju pripadel naziv najvišjega hriba v Slavoniji, je Papuk leta 1999 pridobil status naravnega parka, leta 2015 pa od Unesca naziv geoparka. Ta pravljica ni predel se razteza na več kot 336 kvadratnih kilometrih, več kot 96 odstotkov površine pa prekriva gozdna vegetacija s kar 13 različnimi tipi gozda.

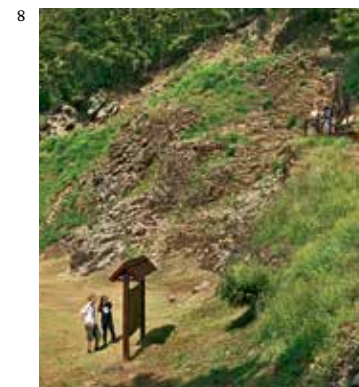
4

6

7

8

9 Geološki naravni spomenik Rupnica
/ GORAN SALETTO

5

1 Planinski dom Jankovac / ALAN ČAPLAR | 2 Vhod v Naravni park Papuk, Velika / ALAN ČAPLAR | 3 Inačica glava, Papuk / ALAN ČAPLAR | 4 Izlitičje Omanovac, Psunj / IGOR ŠELER | 5 Slap Skakavac, Jankovac / SAŠA DJANIĆ | 6 Sovsko jezero, Čaglin / IGOR ŠELER | 7 Kažipor v Duboki / ALAN ČAPLAR | 8 Geološki naravni spomenik Rupnica, Unesco svetovni geopark Papuk / SAŠA DJANIĆ

Na njegovih severnih obronkih se razteza gozdni park Jankovac, ena od najlepših gorskih dolin, obkrožen z mistiko stoletnih bukovih gozdov. Danes je to tudi znana planinska izletniška točka s planinskim domom s 60 posteljami, učnimi stezami, gorskimi potoki in jezeri, jamami in z več kot dva tisoč rastlinskimi in živalskimi vrstami ter slikovitim slapom Skakavcem, ki s 36 metrov visoke stene pada v Kovačico.

Ta del Papuka je tako prevzel voćinskega plemića Josipa pl. Jankovića, ki ne samo, da se je odločil tu živeti, temveč je tu tudi pokopan v jami, od koder se ponuja prekrasen razgled. V njegovo čast po najlepšem delu gozdnega parka, ob planinskem domu, dveh umetnih jezerih, slapu Skakavcu, Maksimovi jami danes poteka Grofova učna steza z info ploščami, lesenimi mostovi in stopnicami.

Na severozahodnem delu Parka se nahaja Rupnica, edinstven geološki naravni spomenik vulkanskega nastanka, pravzaprav naravni mozaik iz velikih kamnov, zloženih kot stopnice. Do Rupnice boste najlažje prišli iz Voćina, v katerem se ob Veliki na drugi strani naravnega parka nahaja center za obiskovalce in službeni vhod v park.

//

Zunaj je svoboda #outside is freedom

Če ste v Slavonskem Brodu, obiščite umetno jezero Petnja, ribiško oazo ob južnih obronkih Dilja. Od mesta je oddaljeno samo sedem kilometrov, s sprehajalnimi potmi in vodnimi športi je priljubljena izletniška točka Slavonsko-brodčanov. V bližini je z erozijo nastal kanjon Pljuskara z nekaj manjšimi slapovi in jamami, od katerih je najatraktivnejša tista s stropom, prekritim s fosili iz časa, ko je bilo tu Panonsko morje. »

1

6

7

Bogat rastlinski in živalski svet in lepoto narave Kopačkega rita je v toplejših delih leta najbolj opazovati s turistične ladje, čolna ali kanuja s pomočjo usposobljenih vodnikov, po kopnem pa si ga je možno ogledati s turističnim vlakom, kolesom ali peš. Informativni center z gostinsko ponudbo pri samem vходу v naravni park je idealna začetna točka za spoznavanje neobičajnega močvirnega sveta.

V Kopačkem ritu je atraktiven kompleks podeželskega dvorca Tikveš iz 19. stoletja, znan tudi kot Titov dvorec. V njem sta se jugoslovanski kralj Aleksander in predsednik Josip Broz Tito oddahnila po lovu v okoliških gozdovih. Tudi danes posest in gozdovi očarajo obiskovalca z neobičajno lepoto. Več o tem odkrijte v na novo odprtem predstavitevno-izobraževalnem centru Tikveš. //

8

2

3

Naravni park Kopački rit

Imenujejo ga evropska Amazonka, je največja notranja delta Donave in nikjer ne izgleda enako. Nahaja se med Donavo na vzhodu in Dravo na jugu in je naravni močvirni rezervat in eno od najbolj ohranjenih poplavnih območij. Je največje dristišče sladkovodnih rib v Podonavju in ena največjih fluvialno-močvirnih nižin v Evropi.

Razprostira se na 231 kvadratnih kilometrih, pri tem posebnemu zoološkem rezervatu na njegovem jugu pripada okoli 70 kvadratnih kilometrov. Uvrščen je na seznam ornitološko pomembnih območij, z Ramsarsko konvencijo je bil razglašen za mednarodno pomembno območje in je del čezmejnega rezervata biosfere Mura-Drava-Donava, ki je pod zaščito Unesca.

Ime Kopački rit je kombinacija madžarskih besed kapocs in ret, v prevodu sponka in livada. Kot sponke med močvirnimi livadami se vanje globoko zajedajo leseni mostovi in tako obiskovalcem omogočajo enkratno doživetje v tem naravnem fenomenu.

Reke in poplavne vode so ustvarile njegov neobičajni relief, naredile prodnate bregove, ade in neštete rokavce, kjer so domovanje našle redke ogrožene rastlinske in živalske vrste. Tu so zabeležili več kot 280 vrst ptic, od katerih jih tukaj 141 redno ali občasno gnezdi. Pogosto je možno videti tudi ogroženega belorepega orla, kako svobodno leti nad vodo.

5

4

Med vinogradi na Dilj-gori niso več samo stare počitniške hiše, kot je tista družine Brlić, v kateri je hrvaška pisateljica Ivana Brlić Mažuranić napisala svoje najlepše bajke. Tu so si Brodčani zgradili svoje vikend hišice in družinske hiše in se je mesto tako razširilo tudi na diljska pobočja. V bližini je tudi Šuma Striborova, znana izletniška točka, kjer so se rojevali liki iz Ivaninih zgodb in planinski dom v Popovičevem gozdičku.

1

4

5

2

Dvajset kilometrov severno od Slavonskega Broda so Ljeskove vode, osem izvirov s potoki in umetnim jezerom. Vzhodno od mesta je obsavski pašnik Gajna z močvirno floro in favno, kjer se še danes pasejo podolska goveda, posavski konji in črne slavonske svinje – vsi avtohtone hrvaške pasme. Do te zaščitene pokrajine z

učno stezo in razgledno točko vodi kolesarska pot iz središča Broda. V bližini je poseben ornitološki rezervat Bara Dvorina z več kot 160 vrstami ptic in kompleks umetnih ribnikov Jelas, od katerih sta dva zaščitena kot posebna ornitološka rezervata z več kot 230 vrstami ptic in največjo kolonijo čapelj na Hrvaškem.

Pašnik in zaščitena pokrajina na območju občine Dragalić je tudi Iva. Malo naprej, na območju Stare Gradiške, se razprostira Prašnik, poseben rezervat gozdne vegetacije in eden zadnjih ostankov slavonskih hrastovih pragozdov. Zaščiteno je tudi stoletni gabrov gozd med Novo Gradiško in Okučani. Tu pa ste že pred vrati naravnega parka Lonjsko polje, največjega zaščitene močvirnega območja v celotnem donavskem porečju in največjega naravnega rezervata ptic ter dristišča krapov v Evropi.

//

“**Dravska priča**” v Noskovcih in naravni park **Kopački rit** sta del čezmejnega **Rezervata biosfere Mura-Drava-Donava**, ki je zaradi izjemne bioraznolikosti pod zaščito Unesca.

1 Lonjsko polje / ZORAN JELAČA | 2 Rezervat Prašnik, Stara Gradiška / NINA ĐURĐEVIĆ | 3 Črna slavonska svinja, pašnik Gajna, Oprisavci / SAŠA PJANIĆ
4 Podolsko govedo, pašnjak Gajna, Oprisavci / SAŠA PJANIĆ | 5 “Dravska zgodba”, center za obiskovalce, Noskovci / TATJANA ARNOLD SABO | 6 Noskovci in Drava / IVAN DARKO GRLICA
7 Opazovanje ptic, Noskovci / IVAN DARKO GRLICA | 8 Rjava čaplja / IVAN DARKO GRLICA

3

6

7

8

ptičja prepevalnica, dravski gozdovi z vilami in vilenjaki – to je samo majhen del tega, kar boste tam videli. Center in hostel se nahajata v obnovljenem poletnem dvorcu grofa Draškovića iz 19. stoletja, spomeniku krajinske arhitekture na sredi parka. Učna steza “Dravi v objem” vodi prav do rečne obale, kjer se lahko odpočijete in kjer je opazovalnica za ptiče.

Na vzhodu Slavonije so bila močvirna območja ob Donavi, Savi, Bosutu in Spačvi nekoč neprehodni pragozdovi. Slavonski gozdovi so po svetu znani po impozantnih primerkih doba in tu je Spačva, največji celovit avtohton gozd slavonskega doba, kjer rastejo nekateri od njegovih najlepših primerkov. »

1

V bohotnem spačvanskem gozdu po lepoti izstopajo Virovi, ki so del ekološke mreže Natura 2000 držav članic Evropske unije. Z ne več kot dvema kilometroma dolžine in šestdeset metrov širine zavzemajo predel ob rečici z istim imenom in ustvarjajo tipično slavonsko pokrajino. Ta edinstvena oaza, bogata z rastlinskimi in živalskimi vrstami, se zahvaljujoč podzemnim vodam nikoli ne presuši in predstavlja svojevrsten vhod v spačvansko oazo miru. Tu boste spoznali, kaj resnično pomeni tišina in se popolnoma združili z naravo.

V Bošnjakih obiščite Gozdarski muzej in ne zamudite vožnje z ekomobilom po starih Kunjevcih, ograjenem lovišču podjetja Hrvatske šume v bližini Vinkovcev.

“Kdor je enkrat bil v tem našem prastarem gozdu, s temi čudovitimi debli, pokončnimi, čistimi in visokimi, kot da so odliti, ta tega ne bo nikoli pozabil”; s temi besedami je slavonske gozdove opisal hrvaški pisatelj in gozdar Josip Kozarac in mnogi ljubitelji narave so se o tem prepričali. //

2

1 Gozdarski muzej, Bošnjaci | SAŠA PIANIĆ | 2 Jelen lopatar, Kunjevi | ZVONIMIR TANOCKI
3 Lokostréla, Izletišče Omanovac, Psunj | NINA ĐURĐEVIĆ | 4 Adrenlinski park Duboka | 5 Tauberjone stene, Velika | SAŠA PIANIĆ | 6 Gozdni park Janjovac, Papuk | ALAN ČAPLAR | 7 Izletišče Omanovac, Psunj | NINA ĐURĐEVIĆ

3

4

5

Zrak in zemlja

Jadralni padalci so v tem delu Hrvatske odkrili svoja priljubljena vzletišča. Med njimi je Omanovac, izletniška točka na Psunju nad Pakracem, od koder se ponuja eden od najlepših pogledov na Slavonijo.

7

Ne moremo zagotovo trditi, da je 159 kilogramov težak som največja riba kdaj koli ulovljena v Slavoniji, sigurno pa je, da si lasti rekord v slavonskem lovnem turizmu jelen kapitalec z 253,26 CIC točkami, ulovljen v baranjskih gozdovih.

6

V vinkovškem letalskem klubu Vrabac lahko postanete pilot ultralahkega letala v enem samem dnevu in Slavonijo boste odkrili iz ptičje perspektive. Ljubitelji višin ne bodo zamudili leta z ultralahkim letalom, motornim zmajem ali cessno nad Papukom. V bližini občine Velika je prvo registrirano vzletišče v Slavoniji za jadrnalne padalce in jadrnalna letala, pogled na goste gozdove iz zraka pa je posebno doživetje.

Planinci bodo uživali na daljših in zahtevnejših poteh, med katerimi so tudi zanimiva krožna pot Velički visoki na Papuku, Skandala ter številne druge na obronkih Fruške gore v Iloku. Tu so tudi Sokoline, prvo športno plezališče v Slavoniji. Cesta ruža i vina v Pleternici in Staza sokola, ki od Požege vodi do razgledne točke Sokolovac na Požeški gori, nista prav nič zahtevni, zato sta primerni tudi za tiste brez kondicije.

V tem delu Hrvatske je ribolov tradicionalno ena od najbolj priljubljenih oblik rekreacije. Nudi neomejene možnosti oddiha v naravi – od individualnega bivanja ob jezeru, reki ali potoku do zabave za vso družino na izletiščih z ribniki, kot so tista v okolici Virovitice, Slavonskega Broda, Pakraca, Lipika, Požege ali Đakova.

Lovci enostavno obožujejo Slavonijo. V njenih gostih gozdovih so od nekdaj lovili plemenitaši, vojskovodje in državniki in tudi danes je ta del Hrvatske priljubljena destinacija lovskega turizma. »

1

2

Ni nujno, da ste ljubitelj lova in ribolova, da bi uživali v prečudoviti naravi. Hoja po učnih poteh, obisk naravnih znamenitosti, arheološka nahajališča in ruševine utrdb, fotosafari z izkušenimi vodiči in off-road vožnja, kakršno boste doživeli na primer na obronkih Papuka in Psunjna ter v Baranji, vam bodo odkrili najbolj skrite kotičke Slavonije.

Šole jahanja, terapevtsko in rekreativno jahanje, ture za najbolj izkušene jahače so v ponudbi v Lipiku in Đakovu, Višnjici, Poljancu in Garčinu, Požegi, Pleternici, Bilju, Vinkovcih, če pa niste jahalni tip, se enostavno odločite za vožnjo s fijkarjem. To ni kakšna posebna rekreacija, je pa sijajno doživetje. //

V Vukovarsko-srijemski županiji lahko z ladjo odplujete po Donavi, Bosutu, Spačvi in Virih ter v Osijeku obiščete največji vodni mlin na Hrvaškem, mlin – ladjo na reki Dravi. V bližini Pitomače ne zamudite obiska Križnice, celinskega otoka neobičajne lepote dravskega meandra.

1 *Rekreativno jahanje, Garčin* / FILIP BEUSAN | 2 *Kamp, Garčin* / IGOR ŠELER | 3 *Poloj, Slavonski Brod* / NINA ĐURĐEVIĆ | 4 *Izliv Drave v Donavo* / DENIS DESPOT
5 *Vožnja z ladjo, Donava* / SINIŠA UŠTULICA | 6 *Mlin (na vodo), Osijek* / NINA ĐURĐEVIĆ | 7 *Zlatna Greda, Kopački rit* / NINA ĐURĐEVIĆ | 8 *Plaža Draž, Osijek* / NINA ĐURĐEVIĆ

3

Voda in ogenj

Življenje ob reki ima poseben čar, odraža se na ležernem življenjskem slogu in značaju Slavoncev. Voda umirja in zdravi, potuje skozi prostor in čas, povezuje mesta in civilizacije. Rečna obala vabi na sprehod. Radi jo imajo pesniki in slikarji, ljubitelji narave, pa tudi rekreativci – od tekačev in kolesarjev do jahačev.

Odkrijte slavonska mesta in kraje iz nove perspektive, ne zamudite vožnje s kanujem, kajakom ali ladjo po Donavi, Dravi, Savi ali manjših slavonskih rekah, kot sta Bosuta in Spačva. Njihove obale so odlična izbira za sončenje v poletnih mesecih, ugodna temperatura vode pa vam bo ponudila pravo osvežitev. Če ste bolj robinzonski tip, se boste odločili za kakšen skrit kraj z naravno plažo, če pa

5

6

imate radi druženje in zabavo, se boste odločili za mestno plažo, kot so tiste v športno-rekreativnem centru Poloj v Slavonskem Brodu, rekreativnem centru Copacabana v Osijeku, Poloji, v Županji ali na znani Vukovarski adi.

Tako kot ljudje tudi ptice rade živijo ob rekah in je Slavonija njihovo priljubljeno prebivališče. Če želite spoznati ta bogati svet, bo morda najbolje, da začnete na opazovalnici za ptice. Poleg opazovanja ptic v sklopu Centra za obiskovalce “Dravska priča” v Noskovcih, na opazovalnici v Borovu, ena od najatraktivnejših opazovalnic pa se nahaja na turistični poti “Gremo v Srem” na sredi polja v Nijemcih. Opazovalci ptic pravijo, da je tu, ob mirnem Bosutu, v eni uri možno videti več vrst ptic kot na drugih krajih v nekaj dneh. >>

7

8

4

9 *Nijemci* / SINIŠA UŠTULICA

9

1

Za povsem drugačno izkušnjo obiščite adrenalinski park v ekocentru Zlatna Greda na istoimenski sušni ravnici in adrenalinski park Duboka v Veliki v sklopu naravnega parka Papuk. Doživite pravo pustolovščino na sredi gozda, zaveslajte s kajakom po naravnem parku Kopački rit, namesto z avtomobilom pa se zapeljite po Baranji s kolesom.

Najbolj zagrizeni adrenalinski odvisneži komaj čakajo Pannonian Challenge, največjo manifestacijo ekstremnih športov in glasbe v jugovzhodni Evropi, ki se odvija ob koncu pomladi pet dni na osiješki plaži Copacabana, ki jo ljubkovalno imenujejo Kopika. //

V Belišću, “Evropskemu mestu športa 2017” in “Evropski regiji športa 2018”, se je rodil **Matija Ljubek, dvakratni olimpijski zmagovalec v kajaku**, ki je prve zaveslaje opravil na Dravi. Peščena plaža Bistrinci je znana po “bistriginu”, lokalni izpeljanki “picigina” (igra z žogo v plitvini).

2

1 Pannonian Challenge, Osijek / SAMIR KURTAGIĆ | 2 Poloj, Slavonski Brod / NINA ĐURĐEVIĆ | 3 Adrenalinski park, pristava Zlatna Greda / NINA ĐURĐEVIĆ

3

4 Bobrova kolesarska steza ob virovitiških ribnikih / MARTIN ČOTAR

4

5

5 Zlatna Greda, vožnja s kanujem / NINA ĐURĐEVIĆ | 6 Zlatni Lug / NINA ĐURĐEVIĆ | 7 Kolesarji, Požega / SINIŠA UŠTULICA

Donava, Drava, Sava in kolo

Skozi Slavonijo poteka EvroVelo 13, tura ob železni zavesi, na Hrvaškem znana kot Dravska tura. V dolžini 138 kilometrov gre skozi Slavonijo tudi del EvroVelo 6 Donavske kolesarske ture, ki poteka po najslikovitějšíh predelih Kopačkega rita, Osijeka, Aljmaša, erdutskega vinogradniškega območja ter nizvodno ob Donavi skozi Vukovar, Vučedol, Ilok. V enem delu se prekriva z dvema slavonskima kolesarskima turama - krožno turo Srem in Panonsko turo miru. EvroVelo 13 in EvroVelo 6 povezuje kolesarsko-turistična tura Evropska Amazonka, ki povezuje naravne znamenitosti petih držav.

odločite za pot v Slavonijo na dveh kolesih, niste pa prepričani, če boste zmogli vso to pot, je dobro vedeti, da je na vsak vlak, ki vozi iz Osijeka v Zagreb, možno vzeti tudi kolo.

Za turiste kolo predstavlja lep način razvedrila in vrsto aktivnega turizma, za Slavonce pa je priljubljeno prevozno sredstvo. Na njem uživajo vse generacije, z njim se vozijo na tržnico, v trgovino, na delo, z njim obiskujejo sosede ... Tu je kolo od nekdaj v modi. //

6

Savska kolesarska pot se nadaljuje na EvroVelo 6, na območju Slavonskega Broda in Nove Gradiške pa je več kot dvajset kolesarskih tur s skupnim imenom Slavonia Bike. Osijek je mesto z največ kolesarskimi stezami na Hrvaškem, ki se v dolžini 47 kilometrov raztezajo proti okoliškim mestom in se navezujejo na državne in evropske koridorje.

Slavonija je odlična izbira ne glede na to, ali se ukvarjate s kolesarstvom rekreativno ali profesionalno. Kolesarite lahko povsod, lokalne kolesarske steze potekajo skozi urbane predele, nedotaknjeno naravo, po hribovitih predelih Slavonije, če pa radi združujete rekreacijo in hedonizem, boste uživali na stezah, ob katerih so vinarne in restavracije. V tem delu Hrvaške bo vsak našel nekaj primerne zase, od ravninskih do hribovitih terenov, od zahtevnih do lagodnih stez. Če se

7

Življenje na slavonski način

1

Nova dimenzija oddiha

Bizovaške toplice s slano in z minerali bogato vodo, ki je s 96 stopinjami Celzija najbolj topla od vseh drugih termalnih vod, so znano slavonsko zdravilišče. Ko dopustujete v Bizovcu, poskusite izvedeti, kaj je kandžijanje, banga, čočak ali šinter na Olimpijadi starih športov v Brodancih.

Sproščeno bivanje v naravi, čist zrak, zdrava hrana, aktiven odih, običaji, na katere se zlahka privadiš, druženje z domačini ..., slišati je kot zelo učinkovita protistresna terapija. Takšno je življenje po slavonskih vaseh, na plodni ravnini pa je teh, kolikor jih srce zaželi.

Če ste športnik ali rekreativec, boste uživali pri aktivnostih, kot so sprehodi, tek, kolesarjenje, jahanje ... Če ste gurman, bo dopust na vasi za vas res pravo doživetje. Jedli boste zdravo, sveže, sezonsko, brez slabe vesti in z tekom, ker bivanje na svežem zraku napravi svoje. Če ste ljubitelj vina, boste tu odkrili svoje kraljestvo, druž-

li se boste z vinarji, izmenjevali izkušnje, zvedeli vse o avtohtonih sortah, v izvirnem ambientu boste našli pravo majhno degustacijsko delavnico.

2

Če se boste želeli vključiti v ta tradicionalni način življenja, je tudi to možno. Izpopolnili boste znanje o pripravi ozimnice, kako se napravi jo sladice, tudi najbolj fino pecivo, kot so salenjaki (rogljiči), okrasili boste svojo prvo bučo, napravili svoj prvi zlati vez, zapeli s tamburaši ... Morda se pojavi kakšna nadarjenost, za katero niste vedeli, da jo imate. Kakor koli, dobro se boste odpočili, dobili nove prijatelje, nove izkušnje in kar je najvažnejše, napolnili batarije za nove življenjske izzive.

6

Od zahoda proti vzhodu Slavonije boste uživali ob prostranosti in lepoti podeželja, učnih poteh, eko-etno vaseh, salaših (pristavah), družinskih kmetijah, turističnih kmetijah, hotelih v kmečkem okolju, rančih, družinskih vinarnah, planinskih domovih, lovskih kočah ... Tu je neskončno možnosti za uživanje!

Kamp v Garčinu, moderni, ekološko urejeni in do hišnih ljubljencev prijazni prostori za kampiranje v Požegi in Veliki, baranjski kampi v Kopačevu in Suzi so sijajna izbira za ljubitelje miru in tišine, ki si želijo novih izkušenj in novih dimenzij oddiha. Tu boste ponovno našli samega sebe in uživali v sproščujoči nedotaknjeni naravi. //

1 *Snaba* / CULSPERIENCE BY MIRKO CZUKOR | 2, 5 *Karanac* / NINA ĐURĐEVIĆ | 3 *Snaba* / SINIŠA UŠTULICA | 4 *Solza - Aszthalos keramika* / NINA ĐURĐEVIĆ | 6 *Stara Kapela* / SAŠA PJANIĆ

3

5

Avtentično, izvirno, gostoljubno ...

Vse kar uspeva na območju pustinja Višnjica, lahko poskusite v restavraciji na posestvu. Ta posest nedaleč od Slatine nosi naziv EDEN – evropska destinacija odličnosti. Prijazna ravnica med obronki Papuka in reko Dravo ponuja vse, kar potrebujete za sprostitev in aktiven odih. Tu lahko skrbite za konje, jahate, pomagate v hlevu, hranite jelene, kolesarite, hodite po tematskih poteh, se vozite s kočijo, vrtnarite, sodelujete v gastronomski ali slikarski delavnici ...

Na pol poti med Novo Gradiško in Slavonskim Brodom je eko-etno vas Stara Kapela, pravo odkritje za vse ljubitelje kmečkega turizma. Tradicionalna slavonska arhitektura, stare skrinje, pohištvo, stare tkanine, narodne noše vas bodo vrnili v preteklost. Narava, ki se ji ne boste mogli upreti, s 13 kilometri pešpoti, kolesarskih stez z urejenimi počivališči in replikami starih čardakov (lesenih stražnic), razglednimi točkami, pa kar poziva k raziskovanju. »

1

mest je tudi Županja ob reki Savi. Mesto z edinstveno vaško arhitekturo je odlična izhodiščna točka za uživanje v vsem najboljšem, kar slavonsko podeželsko okolje ponuja. Ko boste krenili po Cesti zlate niti iz njenega središča, boste uživali v lepoti okoliških mest: Štitare, Babine Grede, Kruševice, Cerne, Šiškovcev, Gradišta, Bošnjakov, Drenovaca in Vrbanje. Odkrili boste pozabljene običaje, tradicionalno eno-gastro ponudbo, vrhunske rokodelske izdelke, stare obrti in kar je še pomembnejše, na njihovih posestvih se boste družili z gostoljubnimi domačini.

Etno vas Karanac ne privablja samo z odličnimi okusi in dobrimi vini, temveč tudi s tradicionalnim načinom življenja. Tu se lahko vozite z zaprego, spite v pristnih starih sobah s pogledom na kokošnjak, se sprehodite po Ulici pozabljenega časa in uživate v miru in tišini prave baranjske vasi. //

Otok na vzhodu Slavonije je znan zaradi **edine ohranjene suvare (mlin na suhem) na jugovzhodu Evrope**. Danes je svetovna redkost in spomenik najvišje kategorije, nekoč pa je bil ta mlin na konjski pogon neizogiben del življenja v slavonski vasi.

Neločljivi del življenja

Samo dve leti po tem, ko je v Siracusi na Siciliji leta 1953 reliefni kip Marije jokal štiri dni, je v Pleternici potekala prva devetnica

(devetdnevna molitev) Gospe od Suza (Solzne Marije), zadnji večer pa je s prižganimi svečami krenila procesija ... Od takrat molitveni večeri, polni miru in blagoslova, vsako leto združujejo vernike iz celotne regije, petdeset let po prvi procesiji pa je bila Pleternica razglašena za marijansko svetišče Gospe od Suza.

Aljmašje je že od leta 1704 znano marijansko svetišče, ki ga vsako leto ob Marijinem vnebovzetju obišče več kot sto tisoč romarjev. Moderna cerkev Gospe od Utočišta (Marije Zavetnice) na obali Donave v obliki laboda, je bila zgrajena na kraju, kjer je bila stara cerkev do temeljev porušena med Domovinsko vojno.

1 **Škedenj, Oprisauci** / SAŠA PJANIĆ | 2 **Franciskanski samostan, Cernik** / ALEN VRLAČIĆ | 3 **Cerkev sv. Petra in Pavla, Topolje** / SERGIO GOBBO
4 **Aljmaš** / FILIP BEUSAN | 5 **Solzna Marija (Gospa od Suza), Pleternica** / FILIP BEUSAN | 6 **Cerkev sv. Nikole, Pleternica** / FILIP BEUSAN
7 **Cerkev Obiskanja Blažene Device Marije, Voćin** / BOJAN HARON MARKIČEVIĆ | 8 **Cerkev Obiskanja Blažene Device Marije, Voćin** / SAŠA PJANIĆ

4

5

6

7

Svetišče Majke dobre nade (Materere dobrega upanja) v Šumanovcih je znano tudi kot Skrita Šumanovaška Gospa. Verniki pravijo, da se na tem kraju že več kot 650 let dogajajo čudeži, med katerimi so nekateri postali legenda, kot na primer ozdravitev slepega dekleta, ki se je umila z vodo iz vodnjaka ob svetišču.

To kar je Lourdes za Francijo je Ilača za Slavonijo. Od takrat, ko se je leta 1865 na mestu današnje kapelice nenadoma pojavil vodni izvir in istega večera prikazal lik Materere Božje, tisoči romarjev iz Slavonije in Hrvaške obiskujejo to čudežno svetišče.

Ob plodnih poljih in poljskih poteh, ob rekah, na križiščih, v naseljih, na oddaljenih pokopališčih, v stoletnih gozdovih je Slavonija polna znamenj vere in pobožnosti. V dolgi zgodovini so na vzhodu

V vasi Lovčić nedaleč od Slavonskega Broda se nahaja cerkvica sv. Martina iz leta 1167, cerkev sv. Bartola v Novih Mikanovcih na vzhodu Slavonije je danes najbolj znana po poševnem zvoniku, cerkev sv. Petra in Pavla v Topolju po tem, da nima zvonika, **cerkev Romanja Blaženi Devici Mariji v Voćinu po romanju družin z otroki v avgustu**.

8

2

3

Seznam predstavništev
Hrvaške turistične skupnosti

Croatian National Tourist Board
(Hrvatska turistička zajednica)
Iblerov trg 10/IV, 10000 Zagreb, Croatia
telefon: +385 (0)1 4699 333
fax: +385 (0)1 4557 827
e-pošta: info@htz.hr
splet: www.hrvatska.hr
www.facebook.com/croatia.hr
www.youtube.com/croatia
issuu.com/croatia.hr

Kroatische Zentrale für Tourismus / Österreich
e-pošta: office@kroatien.at
splet: at.croatia.hr

Kroatische Zentrale für Tourismus / Deutschland
Frankfurt/M
e-pošta: info@visitkroatien.de
splet: de.croatia.hr

Kroatische Zentrale für Tourismus / Deutschland
München
e-pošta: office@visitkroatien.de
splet: de.croatia.hr

Ente Nazionale Croato per il Turismo / Italia
e-pošta: info@enteturismocroato.it
splet: it.croatia.hr

Chorvatské turistické sdružení / Česká republika
e-pošta: info@htz.cz
splet: cz.croatia.hr

Chorvátske turistické združenie / Slovenská republika
e-pošta: info@htz.sk
splet: sk.croatia.hr

Horvát Idegenforgalmi Közöség / Magyarország
e-pošta: info@htz.hu
splet: hu.croatia.hr

Office National Croate de Tourisme / France
e-pošta: info@croatie-tourisme.fr
splet: fr.croatia.hr

Croatian National Tourist Office / United Kingdom
e-pošta: info@croatia-london.co.uk
splet: gb.croatia.hr

Croatian National Tourist Office / USA
e-pošta: info.US@croatia.hr
splet: us.croatia.hr

Croatian National Tourist Office / USA
Los Angeles
e-pošta: la.office@visit-croatia.org
splet: us.croatia.hr

Chorwacka Wspólnota Turystyczna / Polska
e-pošta: info@visitcroatia.pl
splet: pl.croatia.hr

Kroatiska Turistbyrån / Sverige
e-pošta: info.se@croatia.hr
splet: se.croatia.hr

Kroatisch Nationaal Bureau Voor Toerisme / Nederland
e-pošta: nl@infocroatia.net
splet: nl.croatia.hr

Kroatische Nationale Dienst voor Toerisme
– **Office National Croate du Tourisme** / België – Belgique
e-pošta: info@visitcroatia.be
splet: be.croatia.hr

Хорватское туристическое сообщество / Russia
e-pošta: htzmoskva@mail.ru
splet: ru.croatia.hr

Hrvaška turistična skupnost / Slovenija
e-pošta: info@hts-slovenija.si
splet: si.croatia.hr

크로아티아 관광청 서울사무소 / South Korea
e-pošta: info@visitcroatia.kr
splet: www.croatia.hr

克罗地亚国家旅游局上海代表处 / China
e-pošta: info@cntbsh.cn
splet: www.croatia.hr

Seznam turističnih skupnosti
županij v Slavoniji

Turistična skupnost Brodsko-posavske županije
Trg Pobjede 26a, 35000 Slavonski Brod
telefon: +385 (0)35 408 393
e-pošta: info@tzbpz.hr
splet: www.tzbpz.hr

Turistična skupnost Virovitiško-podravske županije
Trg Ljudevita Patačića 1, 33000 Virovitica
telefon: +385 (0)33 726 069
e-pošta: visit@slavonija-podravina.hr
splet: www.slavonija-podravina.hr

Turistična skupnost Požeško-slavonske županije
Republike Hrvatske 1 B, 34000 Požega
telefon: +385 (0)34 290 262
e-pošta: kontakt@visitslavonia.hr
splet: www.visitslavonia.hr

Turistična skupnost Vukovarsko-srijemske županije
Glagoljaška 27/3, 32100 Vinkovci
telefon: +385 (0)32 338 425
e-pošta: visit@srijem-slavonija.eu
splet: www.srijem-slavonija.eu

Turistična skupnost Osješko-baranjske županije
Županijska 4, 31000 Osijek
telefon: +385 (0)31 214 852
e-pošta: info@tzosbarzup.hr
splet: www.visitslavoniabaranja.com

Impressum

Izdajatelj: Hrvaška turistična skupnost

Koncept in dizajn: Vedrana Knez, Oprara

Besedilo: Alma Radoš

Lektura in korektura: Stentor, Zagreb

Fotografije:

Advert&Efekt Media / Alan Čaplar / Aleksandar Gospić / Alen Vrlazić / Ante Vučemić
Bojan Haron Markičević / Boris Štajduhar / Božidar Prezelj / Culspierence By Mirko Czukor
Dario Njavro / Denis Despot / Dražen Bota / Efekt Media / Exe Produkcija / Filip Beusan
Goran Conjar / Goran Saletto / Goran Šafarek / Igor Šeler / Ivan Darko Grlica / Ivan Ripić
Ivo Pervan / Julien Duval / Krume Ivanovski / Lucija Župančić / Lux Produkcija by Marko Banić
Maja Danica Pečanić / Mario Hlača / Mario Romulić & Dražen Stojčić / Marko Vrdoljak
Martin Čotar / Matija Ščulac / Matija Turkalj / Mirjana Pjevac / Miroslav Šlafhauzer
Mladen Božičković / Nenad Milić / Nina Đurđević / Samir Kurtagić / Saša Pjanić
Sergio Gobbo / Siniša Uštulica / Tatjana Arnold Sabo / Zoran Jelača / Zvonimir Tanocki
Turistična skupnost Brodsko-posavske županije / Turistična skupnost Virovitiško-podravske
županije / Turistična skupnost Požeško-slavonske županije / Turistična skupnost
Vukovarsko-srijemske županije / Turistična skupnost Osješko-baranjske županije
Turistična skupnost mesta Vinkovci

Zemljevid: Robert Bregant

Realizacija: Vedrana Knez, Oprara

Tisk: Kerschhoffset, Zagreb

Leto: 2023.

Izdajatelj ne zagotavlja absolutne točnosti tukaj objavljenih informacij in ne nosi odgovornosti za
morebitne netočnosti ali spremembe teh informacij.

FOTO | MARIO ROMULIĆ & DRAŽEN STOJČIĆ

Gratis

